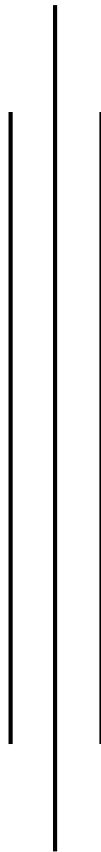

आर्थिक बर्ष २०७८/०८९ को
लैंगिक समानता तथा सामाजिक समाबेसिकरण परिक्षण
प्रतिबेदन

दंगिशरण गाँउपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
हेकुली, लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

बिषयसूचि

१. पृष्ठभूमी	३
२. अध्ययनको महत्व	३
३. लैससास परीक्षणको उद्देश्यहरु	५
४. लैससास परीक्षणले समेटने क्षेत्रहरु	५
५. लैससास परीक्षणको विधि र तरिका	६
(क) तयारी चरण	७
(ख) कार्यान्वयन चरण	७
(ग) प्रतिवेदन चरण	८
६. लैङ्गिक परीक्षणका सहभागीहरु	११
तथ्याङ्क प्रस्तुतिकरण खण्ड	१३
७. तथ्याङ्क प्रस्तुतिकरण र व्याख्या -विभिन्न तालिकाहरुमा	१३
विश्लेषण खण्ड	१५
८ लैससास परीक्षण विश्लेषण औजारहरु	१५
९ तथ्याङ्कको तुलनात्मक अध्ययन तथा विश्लेषण	१६
मुख्य उपलब्धी	१७
९. लैससास परीक्षण विधिबाट देखिएका लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको अवस्था	१८
९.१. परीक्षण पश्चात् प्रमुख सूचकहरुले प्राप्त गरेका अंकहरुको लेखाजोखा	१८
९.२. लैससास परीक्षण नतिजाको माकुरे जालो	१९
१०. गाउँपालिकानगरपालिकामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणका सबल पक्ष र सुधार गर्नपर्ने पक्षहरु	२६
११. लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण विकास कार्ययोजना	२६
१२. निष्कर्ष	२९
१३. सुझाव	२९
१४. अनुसुची	

परिचय खण्ड

१. पृष्ठभूमि

नेपालको संविधानको प्रस्तावनामा वर्गीय, जातीय, क्षेत्रीय, भाषिक, धार्मिक, लैङ्गिक विभेद र सबै प्रकारका जातीय छुवाछुतको अन्त्य गर्ने तथा आर्थिक समानता, समृद्धि र सामाजिक न्याय सुनिश्चित गर्न समानुपातिक समावेशी र सहभागितामूलक सिद्धान्तका आधारमा समतामूलक समाजको निर्माण गर्ने व्यवस्था रहेको छ। संविधानको भाग ३, मौलिक हक र कर्तव्य अन्तर्गत धारा २४ मा छुवाछुत तथा भेदभाव विरुद्धको हक, २६ मा धार्मिक स्वतन्त्रताको हक, ३२ मा भाषा तथा संस्कृतिको हक, ३८ मा महिलाको हक, ३९ मा बालबालिका सम्बन्धि हक, ४० मा दलितको हक, ४२ मा सामाजिक न्यायको हक, ४९ मा ज्येष्ठ नागरिकको हक, ४३ मा सामाजिक सुरक्षाको हक लगायतका मौलिक हकहरूको व्यवस्था गरिएको छ। महिलाको हक सम्बन्धि उपधारा (१) ले समान वंशीय अधिकार, उपधारा (२) ले सुरक्षित मातृत्व र प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धि अधिकार, उपधारा (४) ले राज्यका सबै सरकारमा सहभागिता हुने अधिकार, उपधारा (६) ले सम्पत्ति तथा पारिवारिक मामिला सम्बन्धि अधिकार, शिक्षा, स्वास्थ्य, रोजगार र सामाजिक सुरक्षामा सकारात्मक विभेदको व्यवस्था गरेको छ। बालबालिकाको हक सम्बन्धि उपधारा ४ ले कुनै पनि बालबालिकालाई कलकारखाना, खानी वा यस्तै अन्य जोखिमपूर्ण काममा लगाउन नपाइने, उपधारा ५ ले बालविवाह, गैरकानूनी ओसारपसार अपहरण र बन्दक राख्न पाइने छैन भन्ने व्यवस्था गरेको छ। दलितको हक सम्बन्धि उपधारा १ ले राज्यका सबै निकायमा दलितलाई समानुपातिक समावेशी सिद्धान्तको आधारमा सहभागी हुने हक हुने छ भनी व्यवस्था गरेको छ, त्यसैगरी सामाजिक न्यायको हक सम्बन्धि उपधारा १ ले आर्थिक, सामाजिक वा शैक्षिक दृष्टिले पछाडी परेका महिला, दलित, आदिवासी, जनजाति, मधेसी, थारु, मुस्लिम, पिछडावर्ग, अल्पसंख्यक, सिमान्तकृत, अपाङ्गता भएको व्यक्ति, लैंगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, किसान, श्रमिक, उत्पीडित वा पिछडिएको क्षेत्रको नागरिक तथा आर्थिक रूपले विपन्न खस आर्यलाई समानुपातिक समावेशी सिद्धान्तका आधारमा राज्यका निकायमा सहभागीताको हक सुनिश्चित गरेको छ। संविधानले लै.स.सा.स. सुनिश्चित गर्न समानता र गैर भेदभावको सिद्धान्तको व्याख्या गर्नुका साथै संवैधानिक राष्ट्रिय आयोग र मानव समाज संस्थाहरू सहित राष्ट्रिय महिला आयोग, राष्ट्रिय दलित आयोग, राष्ट्रिय समावेशी आयोग, राष्ट्रिय मधेश आयोग, राष्ट्रिय मुस्लिम आयोग, राष्ट्रिय आदिवासी जनजाति आयोग र राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगहरू स्थापना गरि कार्यारम्भ गरिसकेको अवस्था छ। संविधानद्वारा प्रत्याभूति गरिएको संघिय शासन प्रणालीमा लैङ्गिक असमानता र सामाजिक बहिष्करणलाई कम गर्न तथा सामाजिक रुपान्तरणका लागि धेरै अवसरहरू प्रधान गरेको छ। यस पद्धतिले नेपालका सबै राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिवद्धता अगाडि बढाउने क्षमता राख्दछ। लै.स.सा.स. का सवालमा सम्बोधन गर्ने मुख्य अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि सम्झौताहरूमा दिगो विकास लक्ष्य, महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धि (CEDAW), बेइजिङ्ग घोषणा पत्र (BPFA) आदि मुख्य पङ्तीमा रहेका छन्। दिगो विकासको पाँचौ लक्ष्य लैङ्गिक समानता र सोह्रौ लक्ष्य शान्तिपूर्ण, न्यायपूर्ण र समावेशी समाजको आवश्यकता मुख्य लै.स.सा.स.को लागि समर्पित लक्ष्य हुन। यद्यपि दिगो विकासका सबै लक्ष्य लै.स.सा.स. अनुरूप एकिकृत गरिएको छ। स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ मा नगरपालिका तथा गाउँपालिकाको काम, कर्तव्य र अधिकारमा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण (लै.स.सा.स.) सम्बन्धि व्यवस्था गरेको छ। यसका अलावा दफा ११ को नगरपालिका र गाउँपालिकाको काम, कर्तव्य र अधिकारको उपदफा (२) मा जेष्ठ नागरिक अपाङ्गता भएका व्यक्ति र असक्तहरूको व्यवस्थापन गर्ने जिम्मेवारी, अन्तर्गत विभिन्न कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने अधिकार प्रदान गरेको छ भने दफा २४ को उपदफा (२) मा स्थानिय तहले विकास योजना निर्माण गर्दा संघिय सरकार र प्रदेश सरकारको नीति,

लक्ष्य, उद्देश्य, समयसिमा, र प्रक्रियासंग अनुकुल हुने गरि सुशासन, बालमैत्री, वातावरणमैत्री, जलवायु परिवर्तन अनुकुल, विपद् व्यवस्थापन, लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण लगायतका अन्तरसम्बन्धित विषयवस्तुलाई ध्यान दिनु पर्नेछ भनी व्यवस्था गरिएको छ । यसै गरी सोही दफाको उपदफा ३ मा नगरपालिका तथा गाउँपालिकाले आफ्ना योजनाहरू निर्माण गर्दा महिला, बालबालिका तथा पिछ्छडिएका वर्ग क्षेत्र र समुदायहरूलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्ने, लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण अभिवृद्धि हुने प्रकारका योजना तथा कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिनुपर्ने छ भनि उल्लेख गरिएको छ । त्यसैगरी वडा समितिको काम, कर्तव्य र अधिकारमा तथ्याङ्क अद्यावधिक तथा संरक्षण अन्तर्गत खण्डीकृत तथ्याङ्क संकलन गर्ने, सामाजिक विकास कार्य अन्तर्गत बालविवाह, बहु-विवाह, लैंगिक हिंसा अन्त्य गर्ने आदिको व्यवस्था गरिएकोछ । स्थानीय तहको योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन अन्तर्गत योजना तर्जुमा प्रकृत्यामा महिला तथा पिछ्छडिएको वर्गको सहभागिता सुनिश्चित गर्दै महिला, बालबालिका तथा पिछ्छडिएका वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्ने योजना छनौटमा जोड दिदै लै.स.सा.स. प्रवर्द्धन गर्ने व्यवस्था गरिएको छ । ऐनले गरेको व्यवस्था अनुसार स्थानीय सरकारहरूले वर्षमा एक पटक आर्थिक वर्ष समाप्त भएको प्रथम चौमासिक भित्र लै.स.सा.स. परिक्षण गरी सक्नुपर्दछ । लै.स.सा.स. परिक्षण दिग्दर्शन २०७८ मा व्यवस्था भए बमोजिम लै.स.सा.स. परिक्षण कार्यको सहयोग तथा समन्वयका लागि स्थानीय सरकारले एक कार्यदल गठन समेत गर्नुपर्दछ । नीति, कानून, योजना, संस्थागत व्यवस्था, मानव संसाधन तथा क्षमता विकास, सेवा प्रवाह, सुशासन तथा उत्तरदायित्व गरि ५ वटा प्रमुख शिर्षकहरू भित्र २२ वटा उपशिर्षकहरू राखिएका छन् । ती उपशिर्षकहरूलाई प्रष्ट बनाउनका लागि प्रत्येक उपशिर्षकमा प्रश्नहरू राखिएका छन् । तिनै प्रश्नहरूको आधारमा स्थानीय सरकारका पदाधिकारीहरू र कर्मचारीहरूसंग छलफल गर्नुपर्ने हुन्छ । छलफलको आधारमा प्रत्येक उपशिर्षक बारेका उत्तरहरू राम्रो देखिएकामा १, मध्यम देखिएकामा ०.५ र सुधार गर्नुपर्ने देखिएकोमा वा सो विषय हुँदैनभएमा ० अंकहरू प्रदान गर्नुपर्ने हुन्छ र प्राप्त नतिजालाई माकुरी जालो तथा स्तम्भ चित्रको माध्यमबाट सहभागीहरू माफ प्रस्तुत गर्नुपर्दछ । लै.स.सा.स. परिक्षणको सैद्धान्तिक पक्षको अनुसरण, लै.स.सा.स. परिक्षण कार्यविधिको महत्वपूर्ण पाटो भएकाले यसको सफल कार्यान्वयनबाट आफ्नो लै.स.सा.स. क्षेत्रको विकासको उत्तरदायित्व पुरा गर्न स्थानीय सरकारलाई ठूलो टेवा पुग्ने गर्दछ । यसैको आधारमा भविष्यको रणनीति तथा योजना तयार गर्ने कार्यका लागि यसबाट प्राप्त निष्कर्षहरूले सघाउँछन् ।

२८००'५४.८२" देखि २८०९'१६" उत्तरी अक्षांस र ८२०५'२८.७०" देखि ८२०१३'४०.७९" पूर्वी देशान्तरमा फैलिएको दंगीशरण गाउँपालिका लुम्बिनी प्रदेशको दाङ जिल्लामा रहेको एउटा स्थानीय तह हो । साविकका गोल्टाकुरी, हेकुली र श्रीगाउँ गाविस मिलेर बनेको दंगीशरण गाउँपालिकाको क्षेत्रफल ११०.७१ वर्ग किमि र २०७८ को जनगणनाको प्रारम्भिक नतिजा अनुसार जनसंख्या २३६७२ (पुरुष: ११४३६ र महिला: १२२३६) रहेको छ । गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय हेकुलीमा रहेको छ भने यस गाउँपालिकाको सिमाना पूर्वमा तुलसीपुर उपमहानगरपालिका, पश्चिममा बबई गाउँपालिका, उत्तरमा शान्तिनगर गाउँपालिका र दक्षिणमा लमही नगरपालिका र बाँके जिल्लासंग जोडिएको छ ।

दंगीशरणको अधिकतम तापक्रम ३४.९ डिग्री सेल्सियससम्म पुग्छ भने हिउँदमा न्यूनतम ४.८ डिग्री सेल्सियससम्म पुग्न जान्छ । यस गाउँपालिकामा विभिन्न जातजाती तथा धर्म मान्ने व्यक्तिहरूको बसोबास रहेको छ । राष्ट्रिय जनगणना २०६८ को तथ्याङ्क अनुसार सबैभन्दा बढी थारु जाति ९,८०७ जना (४५.६५%), दोस्रोमा क्षेत्री ६,३२९ (२९.४६%) र तेस्रोमा ब्राह्मण (पहाडी) १,०६० (४.६९%) हरूको बसोबास रहेको छ ।

गाउँपालिकाको औषत पारिवारिक आम्दानीमा कृषि व्यवसायको सबैभन्दा ठूलो हिस्सा रहेको छ भने स्थानीय बासिन्दाको अरु आम्दानीको श्रोतको रूपमा साना उद्योग, व्यापार, सेवामुलक व्यवसाय, नोकरीको साथै वैदेशिक रोजगारी पनि हो । परम्परागत प्रणालीको कृषि व्यवसायको विकल्प खोजिरहेका यहाँका बासिन्दा आधुनिक जीवनशैलीमा रमाउन थालेका छन् । स्थानीय जनशक्ति मजदुरी तथा अध्ययनका लागि विदेशिने क्रम अत्यधिक बढिरहेको छ । यस गाउँपालिकामा आधारभूत देखि उच्च शिक्षासम्म प्रदान गर्ने शैक्षिक संस्था पर्याप्त मात्रामा रहेका छैनन् ।

प्राविधिक तथा थप गुणस्तरीय शिक्षाको लागि गाउँपालिकाबाट अध्ययनका लागि स्थानीय विद्यार्थीका अन्य क्षेत्र जाने गरेका छन् । अधिकांश घरमा विद्युतीकरण भएको भएतापनि केही सिमान्तकृत वर्गमा रहेका नागरिक भने विद्युतीय उपभोगको पहुँचमा पुग्न सकिरहेका छैनन् । योजनाबद्ध विकास कार्यक्रम कार्यान्वयनमा कठिनाई तथा आवश्यक आर्थिक व्यवस्थापनमा कठिनाई हुनुले यस गाउँपालिका क्षेत्रको अपेक्षित विकास हुन सकिरहेको देखिँदैन । विभिन्न समुदाय, जातजातिका मानिसको बसोबास रहेको यस क्षेत्रमा विभिन्न चाडपर्व मनाउने गरिन्छ । दशैं, तिहार, माघी, होली, महाशिवरात्री, रामनवमी, कृष्णजन्माष्टमी, बकरइद, अटवारी, बुद्ध जयन्ती, क्रिष्मस आदि यहाँका प्रमुख चाडपर्वको रूपमा रहेको पाईन्छ ।

२. अध्ययनको महत्व

दंगीशरण गाउँपालिकाले महिला, जनजाती, आदिवासी, दलित, सामाजिक, आर्थिक रूपमा पछाडी परेको वर्ग तथा समुदायको सहभागितालाई बढाएर विकासको प्रक्रियालाई संस्थागत गर्ने पक्षमा जोड दिएको छ । आफ्नो क्षेत्रको विकासका लागि श्रोत र साधनहरूको बाँडफाँड, कार्यान्वयन तथा परिचालन र त्यसबाट प्राप्त प्रतिफलको उपभोगमा यस परिक्षणले सामाजिक समानता ल्याउने उद्देश्य राखेको छ । गाउँपालिकाबाट प्रवाहित सेवालाई बढी प्रभावकारी बनाउन लैङ्गिक स्थितिको पहिचान र योजनाबद्ध तवरबाट लैङ्गिक उत्तरदायी विकास प्रकृयालाई संस्थागत गर्न लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण आवश्यक छ । लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण प्रकृया आफैमा एउटा सहभागितामुलक स्वमूल्याङ्कन भएकोले कर्मचारी तथा पदाधिकारीहरूको व्यक्तिगत तथा संस्थागत कृयाकलापहरूलाई लैङ्गिक समानता र महिला सशक्तिकरण तथा सामाजिक समावेशीकरणको क्षेत्रमा काम गर्न उत्साह जगाउँछ । साथै यस प्रक्रियामा संलग्न पक्षलाई लै.स.सा.स.को पक्षमा उत्तरदायी हुने तर्फ पनि उन्मुख गराउँदछ । यस प्रक्रियाले स्थानीय तहको लैङ्गिक मूलप्रवाहीकरण, सामाजिक समावेशीकरण तथा महिला सशक्तिकरण सम्बन्धि कार्यक्रममा प्रभावकारिता बढाउन र संस्थागत अपनत्वको भावना कायम गर्न पनि सघाउ पुऱ्याउँदछ । यस परिक्षणद्वारा आगामी वर्षमा गाउँपालिकाले लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण नीतिलाई कार्यान्वयनमा ल्याउन समेत मद्दत पुऱ्याउने छ भन्ने आशा गरीएको छ ।

३. लैससास परिक्षणको उद्देश्यहरु

सम्पूर्ण अध्ययन, अनुसन्धान, परिक्षण आदि सबैको अ-आफ्नै उद्देश्य राखि अध्ययन, अनुसन्धान परिक्षण आदि गरिएको हुन्छ । यस परिक्षणको पनि आफ्नै विशिष्ट खालको उद्देश्यहरु रहेका छन्, जुन निम्नानुसार बुदागत रूपमा राखिएको छ :

- नेपालको संविधान २०७२, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ मा भएको लैङ्गिक समानता सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण दिग्दर्शन २०७८ ले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीय तहले अङ्गिकार गरेको नीतिगत व्यवस्था र यसको कार्यान्वयनको अवस्थाको स्व-लेखाजोखा गर्न ।

- दंगीशरण गाउँपालिका भित्र “लैससास” कार्यन्वयनको वर्तमान अवस्थाको विश्लेषण गर्न ।
- दंगीशरण गाउँपालिकाको वार्षिक निति तथा कार्यक्रममा “लैससास”का सवालहरुलाई समेट्न ।
- दंगीशरण गाउँपालिकाको “लैससास” सम्बन्धित राम्रा पक्षहरुलाई अझ प्रभावकारी तवरले बढावा दिन ।
- दंगीशरण गाउँपालिकाका “लैससास” सम्बन्धि सुधार गर्नु पर्ने पक्षहरुलाई विषेश कार्ययोजना बनाएर सम्बोधन गर्न ।
- दंगीशरण गाउँपालिकाको ऐन, नियम, नियावली, निति तथा कार्यक्रमहरुलाई “लैससास” मैत्री बनाउन ।
- लैससास दिगो विकासका लागी कार्य योजना बनाएर काम गर्न ।

४. लैससास परिक्षणले समेट्ने क्षेत्रहरु

लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण गर्दा दंगीशरण गाउँपालिकामा उपलब्ध विभिन्न दस्तावेजहरुको अध्ययन गरिएको थियो । दंगीशरण गाउँपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम, वार्षिक योजना तथा विभिन्न क्षेत्रगत कार्यक्रमहरुले लैससास क्षेत्रलाई कति सम्म सम्बोधन गरेको छ भनेर अध्ययन गरिएको थियो । यसै गरि लैङ्गिक समताको सिद्धान्त, समविकासको सिद्धान्त, समावेशीकरणको सिद्धान्त तथा लैङ्गिक उत्तरदायित्वको सिद्धान्तलाई यस नगरपालिकाको नीति तथा कार्यक्रमबाट आत्मसात गरिएको वा गरिनु पर्ने विषयहरुको अध्ययनको क्रममा खोजी भएको थियो । लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण दिग्दर्शन २०७८ ले तोकेका क्षेत्रहरुमा नीति, कानून, योजना, संस्थागत व्यवस्थापन, मानव संसाधन तथा क्षमता विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन तथा उत्तरदायित्व मूल विषय क्षेत्र र यी क्षेत्र भित्र पर्ने पर्ने उपक्षेत्रहरु नीति कानूनमा समावेशिता, योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन, बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन, कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व, कार्य प्रणाली समावेशी, समिति, उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व, कार्य प्रणालीमा समावेशीकरण, वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशिता, तथ्यांक संकलन तथा व्यवस्थापन, मानव संसाधन तथा क्षमता विकास, अनौपचारिक मूल्य, मान्यता, र कुसंस्कार विरुद्ध जनचेतना, कानुनी साक्षरता, विपद् व्यवस्थापनमा समावेशिता, पूर्वाधार विकास, प्रजनन स्वास्थ्य, शिक्षा कार्यक्रम, खानेपानी तथा सरसफाई, स्वरोजगार तथा आयआर्जन र बजार व्यवस्थापन, सुशासन, उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता, सूचना तथा संचार, अनुगमन तथा मूल्यांकन र समन्वय तथा सम्बन्ध विस्तार जस्ता उपक्षेत्रहरु यस लैससास परिक्षणका अध्ययन क्षेत्रहरु रहेका छन् । जुन निम्नानुसार रहेका छन् :

- नीति, कानून, योजना अन्तर्गतका क्षेत्रहरु
- संस्थागत व्यवस्था अन्तर्गतका क्षेत्रहरु
- मानव संसाधन तथा क्षमता विकास अन्तर्गतका क्षेत्रहरु
- सेवा प्रवाह अन्तर्गतका क्षेत्रहरु

- सुशासन तथा उत्तरदायित्व अन्तर्गतका क्षेत्रहरू मुख्य ५ वटा क्षेत्रहरू तथा सूचकहरू अन्तर्गत रही तल उल्लेखित २२ वटा उपसूचक तथा उपक्षेत्रहरू यस परिक्षणको मुख्य आधारहरू हुन् ।
- नीति र कानूनमा समावेशितारसहभागिता
- योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन
- बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन
- कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व
- कार्यप्रणाली समावेशी
- समिति, उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व
- वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशिता
- तथ्याङ्क सङ्कलन तथा व्यवस्थापन
- मानव संसाधन तथा क्षमता विकास
- अनौपचारिक मूल्य, मान्यता र कुसंस्कार विरुद्ध जनचेतना
- कानूनी साक्षरता छ
- विपद व्यवस्थापनमा समावेशिता
- पूर्वाधार विकास
- प्रजनन स्वास्थ्य
- शिक्षा कार्यक्रम
- खानेपानी तथा सरसफाइ
- स्वरोजगार तथा आय आर्जन र बजार व्यवस्थापन
- सुशासन
- उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता
- सूचना तथा संचार
- अनुगमन तथा मूल्याङ्कन
- समन्वय र सम्बन्ध विस्तार

५. लैससास परिक्षणको बिधि र तरिका

लैससास परिक्षणका लागि यस दंगीशरण गाउँपालिकासँग प्रारम्भिक समन्वय पश्चात नगरपालिकामा लैगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण निर्देशिका २०७८ मा उल्लेख भए अनुसार ३ वटा चरणहरू पार गरि कार्य सम्पन्न गरिएको छ । ती चरणहरूमा :

(क) तयारी चरण

यस तयारी चरणमा सर्वप्रथम प्रमुख सहजकर्ता नगरपालिकामा प्रत्यक्ष रुपमा नगरपालिकामा भेटघाट गरी पालिका अध्यक्ष, पालिका उपाध्यक्ष, प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत, महिला तथा बालबालिका शाखा र सूचना अधिकारीसँग अन्तरक्रिया गरि गाउँपालिकाका अध्यक्षको अध्यक्षतामा लैससास परिक्षणका लागि बैठक संचालन गरि स्थायी लैगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यन्वयन समिति गठन,

लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षणका लागी कार्यदल गठन र गाउँपालिकाको लैससास परिक्षण कार्यशालाको मिति, समय र सहभागी सम्बन्धमा छलफल गरि निर्णय गरिएको थियो ।

लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति गठन

क्र.सं.	नम	पद	समावेशिताको क्षेत्र
१	अध्यक्ष शम्भू गिरी	संयोजक	दशनामी
२	उपाध्यक्ष पिमा कुमारी खड्का	सदस्य	क्षेत्रि
३	प्र.प्र.अ. निमराज भट्टराई	सदस्य	ब्राहमण
४	सामाजिक शाखा यादव बहादुर डाङ्गी	सदस्य	क्षेत्रि
५	कार्यपालिका सदस्य सुकलाल चौधरी	सदस्य	आदिवासी जनजाति
६	कार्यपालिका सदस्य सितारा नेपालि	सदस्य	दलित
७	कार्यपालिका सदस्य चन्दा योगि	सदस्य	दशनामी
८	संस्था	सदस्य	
९	म.वि.शा. सुन कुमारी घर्ती	सदस्य सचिव	आदिवासी जनजाति

लैससास परिक्षणका लागी कार्यदल गठन ।

क्र.सं.	नम	पद	समावेशिताको क्षेत्र
१	उपाध्यक्ष पिमा कुमारी खड्का	संयोजक	क्षेत्रि
२	प्र.प्र.अ. निमराज भट्टराई	सदस्य	ब्राहमण
३	म.वि.शा. सुन कुमारी घर्ती	सदस्य सचिव	आदिवासी जनजाति

यसका साथै आवश्यक पर्ने दस्तावेजहरु संकलन गर्ने कार्य गरिएको थियो । गाउँपालिकाबाट गत आ.ब.को वार्षिक योजना, क्षेत्रगत योजना, वार्षिक प्रतिवेदन, आर्थिक प्रतिवेदन, चौमासिक/वार्षिक समिक्षा, विकास बुलेटिन, गाउँपालिकाको प्रोफाइल आदि दस्तावेजहरु संकलन गरिएका थिए । यी दस्तावेजहरु अध्ययन गरि कार्यान्वयन चरणमा छलफल गर्ने र सहभागीहरुलाई संकेतहरुमा अंक प्रदान गर्न सहज हुने गरि प्रशिक्षण गर्न तयारी गरिएको थियो । यसका अतिरिक्त कार्यशाला सञ्चालनका लागि आवश्यक पर्ने सामाग्रीहरु व्यवस्थापन गर्ने लगायत लैंगिक परिक्षणका लागि आवश्यक पर्ने सम्पूर्ण तयारीका कामहरु सम्पन्न गरिएको थियो ।

(ख) कार्यान्वयन चरण :

● प्रारम्भिक सूचना संकलन

दंगीशरण गाउँपालिकामा लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणका लागि भए गरेका कार्य प्रगतिहरुका विषयमा जानकारी लिनका लागि प्रमुख सहजकर्ताले पालिका अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत र सूचना अधिकारीसँग प्रत्यक्ष छलफल गरि सूचनाहरु संकलन गरेका थिए ।

- लक्षित वर्गसँग छलफल

दंगीशरण गाउँपालिको विकासमूलक गतिविधिहरू सञ्चालन गर्ने क्रममा महिला, बालबालिका र अन्य लक्षित वर्गलाई के कसरी समेटेर लिएको छ भन्ने विषयमा जानकारी लिनका लागि स्थानीय तहका वडा अध्यक्ष, दलित महिला सदस्य, महिला तथा बालबालिकाको क्षेत्र हेर्ने सम्पर्क व्यक्तिसँग छलफल गरिएको थियो । उनिहरूसँग लक्षित वर्गलाई विकासको मूलधारमा ल्याउनका लागि भइरहेका पहलहरूका विषयमा परिक्षणका सूचकहरूमा आधारित रहेर छलफल भएको थियो ।

- कार्यशाला सञ्चालन

दंगीशरण गाउँपालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरू र पदाधिकारीहरूसँग अन्तरक्रियात्मक छलफल गर्ने र सो को आधारमा सहभागीहरूले लैंगिक परिक्षण गर्ने उद्देश्यले प्रमुख सहजकर्ताको नेतृत्वमा कार्यशाला सञ्चालन गरिएको थियो । यसका लागि सबै सहभागीहरूलाई प्रशिक्षण दिएर उनिहरूलाई लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण दिग्दर्शन २०७८ ले व्यवस्था गरे बमोजिम लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण किन र कसरी भन्ने विषयमा अनुशिक्षण गरिएको थियो ।

- SWOT Analysis

लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणका क्षेत्रमा दंगीशरण गाउँपालिकामा भएका अभ्यासहरूमा सवल पक्ष, सुधारात्मक पक्ष, अवसर र चुनौतीहरूका विषयमा समूह छलफल गरिएको थियो ।

- प्रश्नावलीहरूमा अंक प्रदान

लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण दिग्दर्शन २०७८ अनुरूपका १०० वटा सूचकहरू उपर छलफल गरि सहमतिमा अंक प्रदान गर्न सहजीकरण गरिएको थियो । प्रश्नावली उपर छलफल गर्दा १ वा ०.५ अंक प्रदान गरेमा त्यसलाई प्रमाणीत गर्न आवश्यक पर्ने दस्तावेजहरू के के हुन भन्ने विषयमा सहजकर्ताहरूले स्पष्टरूपमा सहजीकरण गरेका थिए र त्यसै अनुसार प्रमाण संकलन गरिएको थियो ।

- माकुरी जालो तयार

अंक प्रदान गरे पश्चात उनिहरूले दिएको अंकको आधारमा माकुरी जालो तयार गरिएको थियो र सो को आधारमा सहभागीहरूलाई लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणको क्षेत्रमा दंगीशरण गाउँपालिकाले गरेका पहलहरूमा आधारित भइ सवल पक्ष, सुधारात्मक पक्षको विश्लेषण गरिएको थियो ।

- लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परिक्षणमा अनुसार आगामी दिनमा गर्ने कार्ययोजना तयार

माकुरी जालोमा प्राप्त परिणामका आधारमा सवल पक्षहरूलाई अझ राम्रो गर्दै जाने र सुधार गर्नु पर्ने पक्षलाई समेट्ने गरि वार्षिक कार्ययोजना तयार गरिएको छ । यस कार्ययोजनामा गर्नु पर्ने काम, जिम्मेवारी, समय र लागत अनुमान गरिएको छ ।

(ग) प्रतिवेदन चरण

सहभागीहरूले प्रश्नावलीहरूमा दिएको अंकको आधारमा माकुरी जालो तयार गरिएको थियो भने सो माकुरी जालो सहभागीहरूसँग प्रस्तुत गरेर सवल पक्ष र सुधारात्मक पक्षहरूलाई औल्याइ सवल पक्षहरूलाई अझ राम्रोसँग अगाडि बढाउन र सुधारात्मक पक्षहरूलाई कार्यान्वयन गर्नका लागि काम, जिम्मेवारी, समय सीमा र अनुमानित लागतको आधारमा कार्ययोजना तयार गर्ने काम सम्पन्न गरियो । सो आधारमा समग्र लैंगिक परिक्षणको प्रक्रियालाई दस्तावेजीकरण गर्ने उद्देश्यले कार्य सम्पन्न प्राविधिक प्रतिवेदन तयार गरियो ।

६. लैससास परिक्षणका सहभागिहरु :

लैससास परिक्षण निम्नानुसार व्यक्तित्वको उपस्थितिमा सम्पन्न भएको थियो :

क्र. सं.	नाम, थर	लिंग	पद / दर्जा	कार्यालयको नाम	कार्यालयको ठेगाना	मेबाइल	सहभागिको स्थाई ठेगाना	राज्यले निर्धारण गरेको क्षेत्रगत बर्गिकरण				आदिवासी / जनजाती	समुह / वर्ग						अक्षमता भएमा निर्दिष्ट
						इमेल		हिमालि	पहाडि	तराई	अन्य		दलित	क्षेत्री	ब्राह्मण	मधेसी	मुस्लिम	अन्य	
१	शम्भू गिरी	पु	अध्यक्ष	द.गा.पा.	हेकुलि दाङ्ग		दंगिशरण ४		✓									✓	
२	पिमा ओलि खड्का	म	उपाध्यक्ष	द.गा.पा.	हेकुलि दाङ्ग		दंगिशरण १		✓					✓					
३	निमराज भट्टराई	पु	प्र.प्र.अ.	द.गा.पा.	हेकुलि दाङ्ग		तुल्सिपुर ८		✓						✓				
४	शरु भुसाल	म	अधिकृत	द.गा.पा.	हेकुलि दाङ्ग				✓						✓				
५	हितराम चौधरी	पु	अधिकृत	द.गा.पा.	हेकुलि दाङ्ग		शान्तिनगर		✓			✓							
६	सुनकुमारी घर्ति	म	स.म.वि.अ.	द.गा.पा.	हेकुलि दाङ्ग		घोराहि १३		✓			✓							
७	भरत के.सी.	पु	लेखापाल	द.गा.पा.	हेकुलि दाङ्ग		रुकुम		✓					✓					
८	उमा के.सी.	म	प्रा.स.	द.गा.पा.	हेकुलि दाङ्ग		रुकुम		✓					✓					
९	सीता लामिछाने	म	प्रा.स.	द.गा.पा.	हेकुलि दाङ्ग		दंगिशरण ५		✓						✓				
१०	कल्पना बिष्ट	म	स.पाचौ	द.गा.पा.	हेकुलि दाङ्ग		दंगिशरण २		✓					✓					
११	किरण पोखेल	पु	अ.छैटो	द.गा.पा.	हेकुलि दाङ्ग		घोराहि ११		✓						✓				
१२	समिर गौतम	पु	अ.ले.प.पाचौ	द.गा.पा.	हेकुलि दाङ्ग		तुल्सिपुर १२		✓						✓				
१३	टेक बहादुर खत्री	पु	सुचना अधिकारी	द.गा.पा.	हेकुलि दाङ्ग		तुल्सिपुर ६		✓					✓					
१४	निरज बस्नेत	पु	वडा अध्यक्ष	द.गा.पा.	हेकुलि दाङ्ग		दंगिशरण ५		✓					✓					
१५	बिनोद अधिकारी	पु	अधिकृत	द.गा.पा.	हेकुलि दाङ्ग		दंगिशरण		✓						✓				
१६	लेखनाथ आचार्य	पु	अधिकृत	द.गा.पा.	हेकुलि दाङ्ग		दंगिशरण		✓						✓				
१७	मोहन खड्का	पु	चौथो	द.गा.पा.	हेकुलि दाङ्ग		सल्यान		✓					✓					

१८	फालुराम चौधरी	पु	स.पाचौ	द.गा.पा.	हेकुलि दाङ्ग		दंगिशरण		✓			✓							
१९	सुकलाल चौधरी	पु	वडा अध्यक्ष ३	द.गा.पा.	हेकुलि दाङ्ग		दंगिशरण ३		✓			✓							
२०	रोशनजंग शाह	पु	वडा अध्यक्ष ६	द.गा.पा.	हेकुलि दाङ्ग		दंगिशरण ६		✓				✓						
२१	रमेश भण्डारी	पु	वडा अध्यक्ष १	द.गा.पा.	हेकुलि दाङ्ग		दंगिशरण १		✓				✓						
२२	राजु चौधरी	पु	सहायक	द.गा.पा.	हेकुलि दाङ्ग		हेकुलि		✓			✓							
२३	राजेन्द्र चौधरी	पु	सहायक	द.गा.पा.	हेकुलि दाङ्ग		हेकुलि		✓			✓							
२४	योगराज शर्मा	पु	नागरीक समाज				दंगिशरण ३		✓						✓				

तथ्याङ्क प्रस्तुतिकरण खण्ड

७. तथ्याङ्क प्रस्तुतिकरण र व्याख्या

(क) लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धि सूचक र उपसूचक अन्तर्गत प्राप्ताङ्क

क्रस	सूचक तथा उपसूचकहरु	पूर्णाङ्क	प्राप्ताङ्क
०१.	नीति, कानून, योजना	२०	१६
	● नीति र कार्यमा समावेशिता सहभागीता	८	६.५
	● योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	८	६.५
	● बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	४	३
०२.	संस्थागत व्यवस्था	२०	१८
	● कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व	४	३.५
	● समावेशी कार्यप्रणाली	४	४
	● समिति उपसमिति र कार्यदलमा लैङ्गिक समानता र समावेशिता	४	३.५
	● वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशिता	४	३.५
	● तथ्याङ्क संकलन तथा व्यवस्थापनमा लैङ्गिक समानता र समावेशिता	४	३.५
०३.	मानव संसाधन तथा क्षमता बिकास	२०	१४.५
	● मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	८	५
	● अनौपचारिक मुल्यमान्यता र कुसंस्कार विरुद्ध जनचेतना	४	३
	● कानुनी साक्षरता	४	२.५
	● विपद व्यवस्थापनमा समावेशिता	४	४
०४.	सेवा प्रबाह	२०	१२.५
	● पूर्वाधार विकास	४	१.५
	● प्रजनन स्वास्थ्य	४	३.५
	● शिक्षा कार्यक्रम	४	३.५
	● खानेपानी तथा सरसफाइ	४	३
	● स्वरोजगार तथा आयआर्जन र बजार व्यवस्थापन	४	१
०५.	सुशासन तथा उत्तरदायित्व	२०	१९
	● सुशासन	४	४
	● उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता	४	३.५
	● सुचना तथा संचार	४	४
	● अनुगमन तथा मुल्याङ्कन	४	४
	● समन्वय र सम्बन्ध विस्तार	४	३.५
जम्मा		१००	८०

यस गाँउपालिकामा लै.स.सा.स परिक्षणको अभ्यास पहिलो पटक भएको भए तापनि लै.स.सा.स परिक्षण प्रति जनप्रतिनिधीहरू, कर्मचारीहरू लगायत सम्पूर्ण सरोकारवालाहरूको चासो रहेको पाइयो । यस गाँउपालिकामा सबैजसो व्यवस्था प्रदेशकै नीति तथा कानुनलाई आधार मानेर गर्ने गरिएको छ । यहाँ लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण नीति पास भएर कार्यान्वयनमा आईसकेको छ, भने अपाङ्गता भएका ब्यक्तिको परिचयपत्र बितरण सम्बन्धि कार्यविधि, ज्येष्ठ नागरिक परिचयपत्र बितरण सम्बन्धि कार्यविधि, लैंगिक हिसानिबारणकोष सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गर्ने सम्बन्धि कार्यविधि, सुत्केरी प्रोत्साहन पोषण भत्ता बितरण कार्यविधि, छोरी सम्मान कार्यविधि आदि लैससास संग सम्बन्धित ६ वटा निति, कार्यविधि आदि वनेका छन् । लैङ्गिक हिंसा विरुद्धको १६ दिने अभियान संचालन गर्ने, नारी दिवस मनाउने, सिलाइकटाई सम्बन्धि तालिम, डल बनाउने तालिम, ब्यूटिपार्लर सञ्चालन सम्बन्धि तालिम, चुरा पोते बनाउने तालिम लगायतका सिपमूलक तालिमहरू सञ्चालन गर्ने, बालविवाह न्यूनिकरण, छुवाछुत उन्मूलन, अन्धविश्वास न्यूनीकरण घरेलु तथा यौन हिसां न्यूनिकरण गर्ने लगायतका जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने, घरेलु तथा यौन हिसांमा परेका व्यक्तिको न्यायको लागि सहयोग गरि उचित उपचारको लागि राहत स्वरुप आर्थिक सहयोग गर्ने, संघ सस्थाले खोलेको महिला आश्रित केन्द्रको लागि आवश्यक आर्थिक सहयोग गर्ने लगायतका कार्यक्रमहरू निरन्तर संचालनमा रहेका छन् भने अपाङ्गता मैत्री भौतिक पूर्वाधार निर्माणमा जोड दिने, लैङ्गिक हिसां राहत कोषलाई बृद्धि गर्दै लैजाने, गर्भवती महिलालाई निशुल्क एम्बुलेन्स सेवा प्रदान गरिने नीति लिएको छ । यद्यपी यस गाँउपालिकामा महिला, जनजाति, दलित, अपाङ्गता भएका तथा पछाडि पारिएका समुदायहरूलाई सिपमूलक तथा क्षमता विकासका क्षेत्रमा ठोस कार्यक्रमहरूको सुरुवाती चरणमा मात्र रहेका छन् साथै विभिन्न कार्यक्रम तथा समितीहरूमा महिला सहभागिता रहेको भएता पनि निर्णय प्रक्रियामा महिला सहभागिताको सकृयता भने न्यून रुपमा रहेको छ । लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको क्षेत्र फराकिलो साथै सुचकहरू स्पष्ट हुन नसक्दा गाँउपालिकाले यस क्षेत्रमा बजेट विनियोजन गर्नलाई गहकिलो कार्यक्रमहरू ल्याउन समेत टोल टोलमा यस विषयमा जनचेतना फैलाउन जरुरी रहेकोले आगामी दिनमा योजना तर्जुमाको समयमा योजनावद्ध तरिकावाट अगाडी बढ्न सके यस क्षेत्रमा उपलब्धिमूलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्न सकिनेछ । यसका साथै गाँउपालिकाले लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशी नीति तय गरि सोही अनुरूप गाँउपालिकाका कार्यक्रमहरू अगाडी बढाउन सके अझ प्रभावकारी हुने सुनिश्चित छ ।

बिश्लेषण खण्ड

८. लैससास परिक्षण बिश्लेषणका औजारहरु

लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षणका लागि कार्यविधिमा उल्लेख गरिएका प्रमुख ५ वटा मूल विषयवस्तु र ती विषयवस्तुका पनि थप २२ वटा उपविषय वस्तुका १०० सूचकहरुमा सहभागीहरुले उपलब्ध गराएको अंकका आधारमा प्राप्त गरेको अंकलाई विश्लेषण गरिएको थियो । ती सूचकहरुमा अंक प्रदान गर्दा सहभागीहरुले कस्तो अवस्थामा पूर्णाङ्क अर्थात १ अंक दिने, कस्तो अवस्थामा ०.५ अंक दिने र कस्तो अवस्थामा ० अंक दिने भन्ने विषयमा सहभागीहरुलाई स्पष्ट हुने गरि निर्देशन पनि दिइएको हुँदा अंक प्रदान गर्ने प्रणाली व्यवस्थित एवम् वैज्ञानिक छ । यसरी सहभागीहरुले उपलब्ध गराएको अंकको आधारमा माकुरी जालो प्रयोग गरिएको थियो । यसका अतिरिक्त गाउँपालिकाले लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणको क्षेत्रमा के कस्ता कामहरु गरिरहेको छ र अब अरु के कस्ता कामहरु गर्न सकेको खण्डमा नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण निर्देशिकाले उल्लेख गरेका प्रावधानहरुको सम्बोधन हुन्छ भन्ने कुरा पत्ता लगाउन SWOT विश्लेषणको अभ्यासलाई पनि लैंगिक परिक्षणको औजारको रुपमा प्रयोग गरिएको थियो । यसका साथै मुख्य विश्लेषणका औजारहरुलाई बुदागत रुपमा निम्नानुसार सांरासमा देखाउन सकिन्छ ।

- लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको पक्षबाट गाउँपालिकाको संस्थागत, नीतिगत र कार्यक्रमको सूचकहरुलाई आधार मानी माकुरीजालो ग्राफ विधिबाट विश्लेषण
- लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको पक्षबाट गाउँपालिकाको संस्थागत, नीतिगत र कार्यक्रमको सूचकहरुलाई आधार मानी स्तम्भचित्रबाट विश्लेषण
- गाउँपालिकाको लै.स.सा.स.को क्षेत्रमा देखिएका सवल पक्ष र कमजोर पक्ष एवं अवसर तथा चुनौतिहरुको विश्लेषण ।

९. तथ्याङ्कको तुलनात्मक अध्ययन तथा विश्लेषण

क्र.स	मुख्य सुचक	क्र.सं	उप सुचक	आ. व. २०७७/७८		आ. व. २०७८/७९	
				कुल अंक	प्राप्ताङ्क	कुल अंक	प्राप्ताङ्क
१	निती, कानुन, योजना	१.१	निती र कानुनमा समावेशीता, सहभागीता	८	५	८	६.५
		१.२	योजना तर्जुमा तथा कार्यक्रम	८	६	८	६.५
		१.३	बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	४	२	४	३
कुल प्राप्ताङ्क				२०	१३	२०	१६
२	सस्थागत व्यवस्था	२.१	कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व	४	१.५	४	३.५
		२.२	कार्यप्रणाली समावेशी	४	२	४	४
		२.३	समिती, उपसमिती र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व	४	३	४	३.५
		२.४	वित्त व्यवस्थापन	४	२.५	४	३.५
		२.५	तथ्याङ्क संकलन तथा व्यवस्थापन	४	३	४	३.५
कुल प्राप्ताङ्क				२०	१२	२०	१८
३	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	३.१	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	८	४.५	८	५
		३.२	अनौपचारिक मूल्य मान्यता र कुसंस्कार विरुद्ध जनचेतना	४	२.५	४	३
		३.३	कानुनी साक्षरता	४	२	४	२.५
		३.४	विपद व्यवस्थापनमा समावेशीता	४	२	४	४
कुल प्राप्ताङ्क				२०	११	२०	१४.५
४	सेवा प्रवाह	४.१	पूर्वाधार विकास	४	१.५	४	१.५
		४.२	प्रजनन स्वास्थ्य	४	१.५	४	३.५
		४.३	शिक्षा कार्यक्रम	४	३	४	३.५
		४.४	खानेपानी तथा सरसफाइ	४	१	४	३
		४.५	स्वरोजगार तथा आय आर्जन र बजार व्यवस्थापन	४	१	४	१
कुल प्राप्ताङ्क				२०	८	२०	१२.५
५	सुशासन तथा उत्तरदायित्व	५.१	सुशासन	४	१	४	४
		५.२	उत्तरकायित्व र जवाफदेहिता	४	२.५	४	३.५
		५.३	सूचना तथा संचार	४	३	४	४
		५.४	अनुगमन तथा मूल्यांकन	४	२	४	४
		५.५	समन्वय र सम्बन्ध विस्तार	४	२.५	४	३.५
कुल प्राप्ताङ्क		कुल प्राप्ताङ्क		२०	११	२०	१९
जम्मा		जम्मा		१००	५५	१००	८०

नीति कानुन र योजना लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण दिग्दर्शनको माथिको तालिकामा मा उपलब्ध गराईएका १०० ओटा प्रश्नहरूमा सहभागीतात्मक छलफल र प्रमाणीकरणका कागजातका आधारमा गाउँपालिकाले कुल ८० अङ्क प्राप्त गरेको छ । सूचकहरूमाथी तुलनात्मक अध्ययन गर्दा गाउँपालिकाले नीति कानुन र योजना शिर्षक अन्तर्गतका कार्यक्रमहरूमा १६ अंक अर्थात ८० प्रतिशत ल्याई राम्रो अभ्यास गरिरहेको पाउन सकिन्छ । यस सूचक अन्तर्गतका उपसूचक माथि भएको

अभ्यासलाई अध्ययन गर्दा योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन चरणमा पूर्ण अंक अर्थात ८० प्रतिशत कार्य सम्पन्न भएको पाउन सकिन्छ तथापि लै.स.सा.स.सँग प्रत्यक्ष सरोकार राख्ने कार्यक्रमहरूमा बजेट तर्जुमा गर्ने र संचालन गर्ने कार्य तुलनात्मक रूपमा कमजोर देखिन्छ। नीति र कार्यमा समावेशिता सहभागीताका सवालमा भने बढी लै.स.सा.स. मैत्री बनी कार्य अगाडि बढाउनु पर्ने अवस्था देखिन्छ। संस्थागत व्यवस्था सूचक नं. २ संस्थागत व्यवस्था १८ अंक अर्थात ९० प्रतिशत प्राप्त भएको छ। यस अन्तर्गतका उपसूचकहरू वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशिता, कर्मचारी पदाधिकारीमा प्रतिनिधित्व लगायतमा समान पूर्ण अंक ९० प्रतिशत कार्य लै.स.सा.स. मैत्री भएको पाउन सकिन्छ। तथ्याङ्क संकलन तथा व्यवस्थापन समिति, उपसमिति र कार्यदलमा सहभागितामा लक्ष्य नजिक रहेको पाउन सकिन्छ भने, कार्य प्रणालि समावेशी बनाउनका लागि भने अझै कार्ययोजना बनाएर अगाडी बढ्नु पर्ने अवस्था रहेको पाउन सकिन्छ। मानव संसाधन तथा क्षमता विकास मानव संसाधन तथा क्षमता विकासको क्षेत्रमा गाउँपालिकाले तुलनात्मक रूपमा कम अंक १४.५ अर्थात ७२.५ प्रतिशत अंक प्राप्त गरेको अवस्था छ। कानुनी साक्षरता तथा विपद व्यवस्थापनमा समावेशिता उपसूचकमा १०० प्रतिशत कार्य लै.स.सा.स. मैत्री भएको पाउन सकिन्छ भने अनौपचारिक मूल्य मान्यता र कुसंस्कारका विरुद्ध जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरू संचालन तथा कर्मचारी जनप्रतिनिधीको लै.स.सा.स.का सवालमा क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू कार्ययोजना तय गरि अगाडी बढाउन सके गाउँपालिकाको लै.स.सा.स. सम्बन्धी लक्ष्य समयमा नै पूरा हुन सक्नेछ। सेवा प्रवाह सेवा प्रवाह शिर्षक अन्तर्गत नगरपालिकाले १२.५ अंक प्राप्त सबैभन्दा कम काम गरेको छ भने यस अन्तर्गतका उपसूचकमा भने शिक्षा कार्यक्रम र खानेपानी तथा सरसफाइ उपसूचकका कार्यक्रममा कम अंक प्राप्त भएको छ भने पूर्वाधार विकास, स्वरोजगार तथा आयआर्जनका कार्यक्रम संचालनमा पनि लक्ष्य प्राप्त गर्न अझ धेरै कामगर्न बाकि छ भन्ने देखाएको छ। प्रजनन स्वास्थ्य उपसूचक अन्तर्गतका कार्यक्रमहरूमा अझै लै.स.सा.स. मैत्री बन्नका लागि योजनाबद्ध तरिकाले अगाडी बढ्न सके नजिता हासिल गर्न सकिनेछ। सुशासन तथा उत्तरदायित्व नगरपालिकामा सुशासन तथा उत्तरदायित्व शिर्षक अन्तर्गत १९ अंक अर्थात ९५ प्रतिशत प्राप्त भएको छ। उपसूचकहरू माथि तुलनात्मक अध्ययन गर्दा जवाफदेहिता तथा उत्तरदायित्व, सूचना तथा संचार उपसूचक अन्तर्गतका कार्यक्रमहरूमा ४ अर्थात १०० प्राप्त गरी लै.स.सा.स.को सवालमा राम्रो अभ्यास रहेको पाउन सकिन्छ। नगरपालिकाले सुशासन, समन्वय र सम्बन्ध विस्तार, अनुगमन तथा मुल्याङ्कन जस्ता उपसूचक अन्तर्गतका कार्यक्रमहरूमा योजनाबद्ध तरिकाले अगाडी बढ्न सके लै.स.सा.स.को क्षेत्रमा गाउँपालिकाले राखेको उद्देश्यहरू पूरा गर्न सफल हुने सुनिश्चित देखिन्छ।

मुख्य उपलब्धि

१०. लैससास परिक्षण बिधिबाट देखिएका लैससासको अबस्था

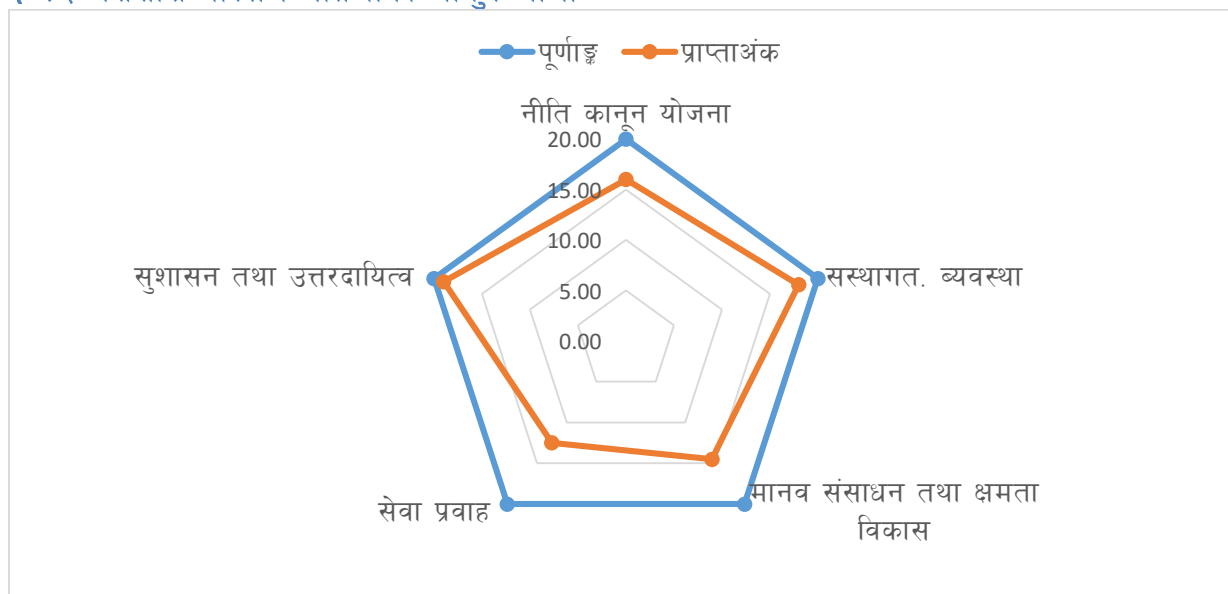
- लै.स.सा.स परिक्षण सम्बन्धमा स्थानिय जनप्रतिनिधिहरू, न्यायिक समितिका पदाधिकारीहरू, कर्मचारीहरू, अन्य सहभागी सदस्यहरू लगायतको सकृय सहभागिता रहेको ।
- महिला, जनजाती, आदिवासी, दलित, सामाजिक, आर्थिक रूपमा पछाडी परेको वर्ग तथा समुदायको सहभागितालाई बढाएर विकासको प्रक्रियालाई संस्थागत गर्ने पक्षमा जोड दिन स्थानिय तहका जनप्रतिनिधी तथा कर्मचारीहरू सकारात्मक रहेको ।
- यस परिक्षणद्वारा स्थानिय तहले लै.स.सा.स. नीति बनाइ सकेको र उक्त नीतिलाई कार्यान्वयनमा ल्याउन थप मद्दत पुगेको ।
- दिगो विकास लक्ष्य प्राप्तीका लागि ध्यानाकर्षण भएको ।
- लै.स.सा.स. मैत्री पूर्वाधार विकासमा ध्यानाकर्षण बढेको ।
- स्थानिय तहको सामाजिक विकासका क्षेत्रको कार्यविस्तार गर्ने तर्फ ध्यानाकर्षण भएको ।
- लै.स.सा.स.को क्षेत्रमा सुक्ष्म विषयमा समेत सम्वेदनशील हुनु पर्ने रहेछ भनि समुहमा छलफल भएको ।
- लै.स.सा.स.का ५ वटा मूल विषय र २२ वटा सहायक विषयहरु तथा १०० वटा सुचकहरु माथिको स्व-मूल्याङ्कन र छलफल पश्चात् स्थानिय तहहरूले नीतिगत रुपमा प्राथमिकताका आधारमा योजना बनाइ कार्यविस्तार गर्ने प्रतिबद्धता गरेको ।
- सम्पन्न गरिएका कार्यहरूको विवरण (खण्डिकृत तथ्याङ्क) अद्यावधिक गर्न विशेष जोड दिने भनि सहमति भएको ।

१०.१ परिक्षण पश्चात प्रमुख सुचकहरुले प्राप्त गरेको अंकको लेखाजोखा

गाउँपालिकाको लैंगिक समानता तथा सामाजिक परिक्षण गरिसकेपछि प्रमुख ५ वटा मूल विषयका १०० वटा सुचकहरुले प्राप्त गरेको अंकलाई विश्लेषण गरि छलफल गरिएको थियो । यस आधारमा लैंगिक परिक्षणमा गाउँपालिकाको अवस्था यस प्रकार देखिएको छ :

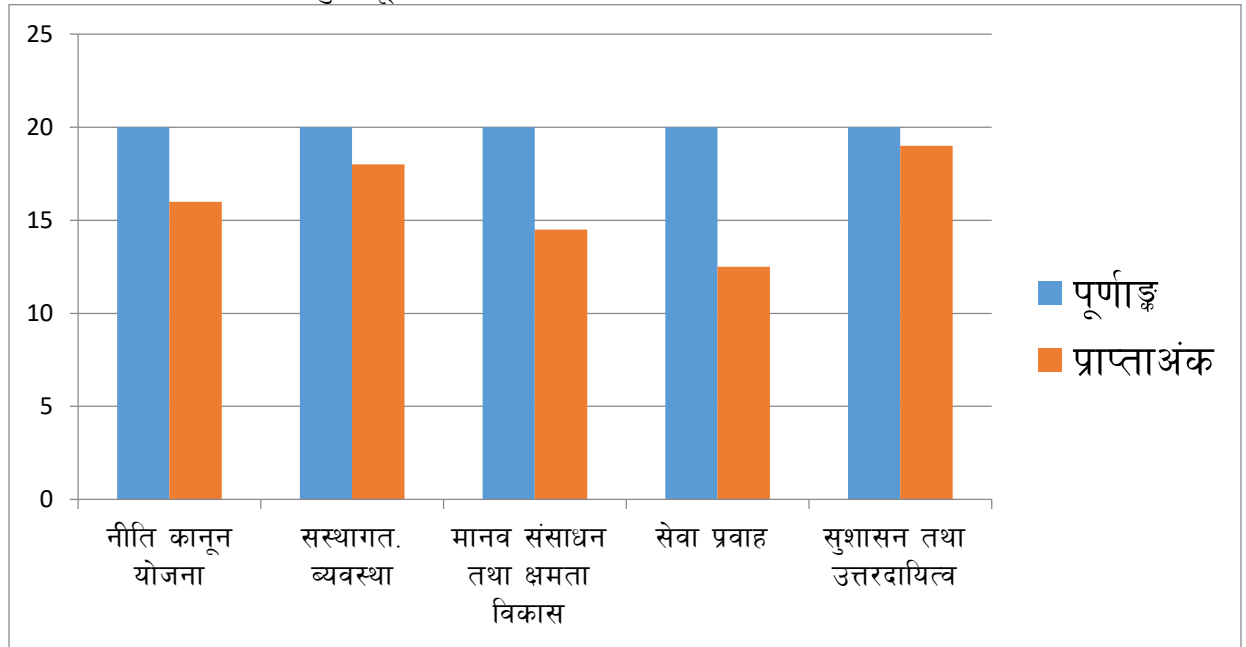
क्र.स.	प्रमुख सुचकहरु	पूर्णाङ्क	कुल प्रप्ताङ्क
१.	नीति, कानून, योजना	२०	१६
२.	संस्थागत व्यवस्था	२०	१८
३.	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	२०	१४.५
४.	सेवा प्रवाह	२०	१२.५
५.	सुशासन तथा उत्तरदायित्व	२०	१९
कुल जम्मा		१००	८०

१०.२ लैससास परिक्षण नतिजाको माकुरे जालो

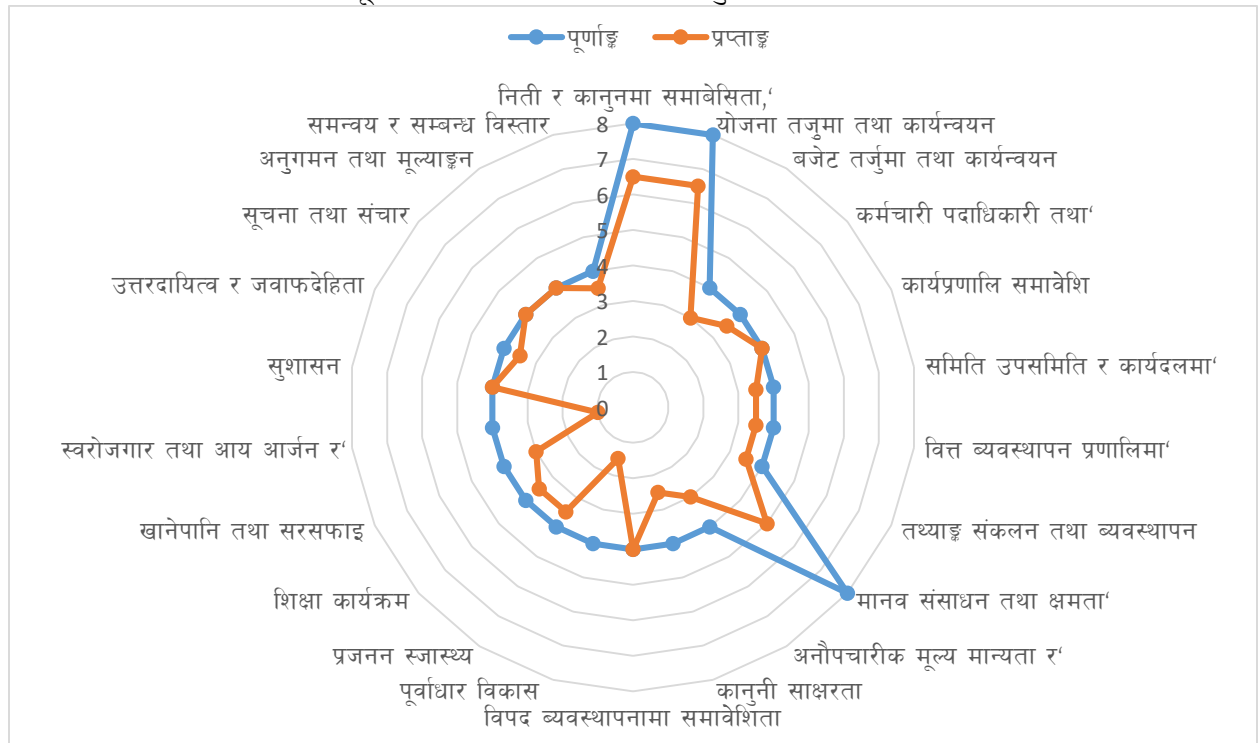

(क). लै.स.सा.स परिक्षण मुख्यसूचकहरूमा प्राप्त नतिजा माकुरी जालोमा प्रक्षेपण प्रस्तुत ५ वटा शिर्षक अर्न्तगतको माकुरी जालो माथी लै.स.सा.स. दृष्टिले अध्ययन गर्दा गाउँपालिकाको कार्य सम्पादनमा सूचक नं. २,३ र ५ अर्न्तगतका कार्यक्रमहरूमा राम्रो अभ्यास हुन थालेको पाइयो भने सूचक नं. १ र ४ अर्न्तगतका संचालित वा योजनामा रहेका कार्यक्रमहरूमा लै.स.सा.स.का सवालमा संवेदनशिल हुनु पर्ने अवस्था रहेको पाइयो । माकुरी जालोको रातो घेरामा प्रस्तुत प्राप्ताङ्कलाई निलो घेरामा प्रस्तुत पूर्णाङ्क सम्म पुऱ्याउनका लागि गाउँपालिकाले आफ्नो कार्यसम्पादनमा राम्रो अर्थात पूर्ण अङ्क प्राप्त सूचकहरू माथिका कार्यहरूलाई निरन्तरता दिदै कम अङ्क प्राप्त सूचकमाथि कार्ययोजना बनाइ अगाडी बढ्नलाई माकुरी जालोमा प्रस्तुत तथ्याङ्कले आधार प्रदान गर्दछ ।

(ख) लै.स.सा.स परिक्षण मुख्यसूचकहरूमा प्राप्त नतिजा स्तम्भ चित्रमा प्रतिबिम्ब

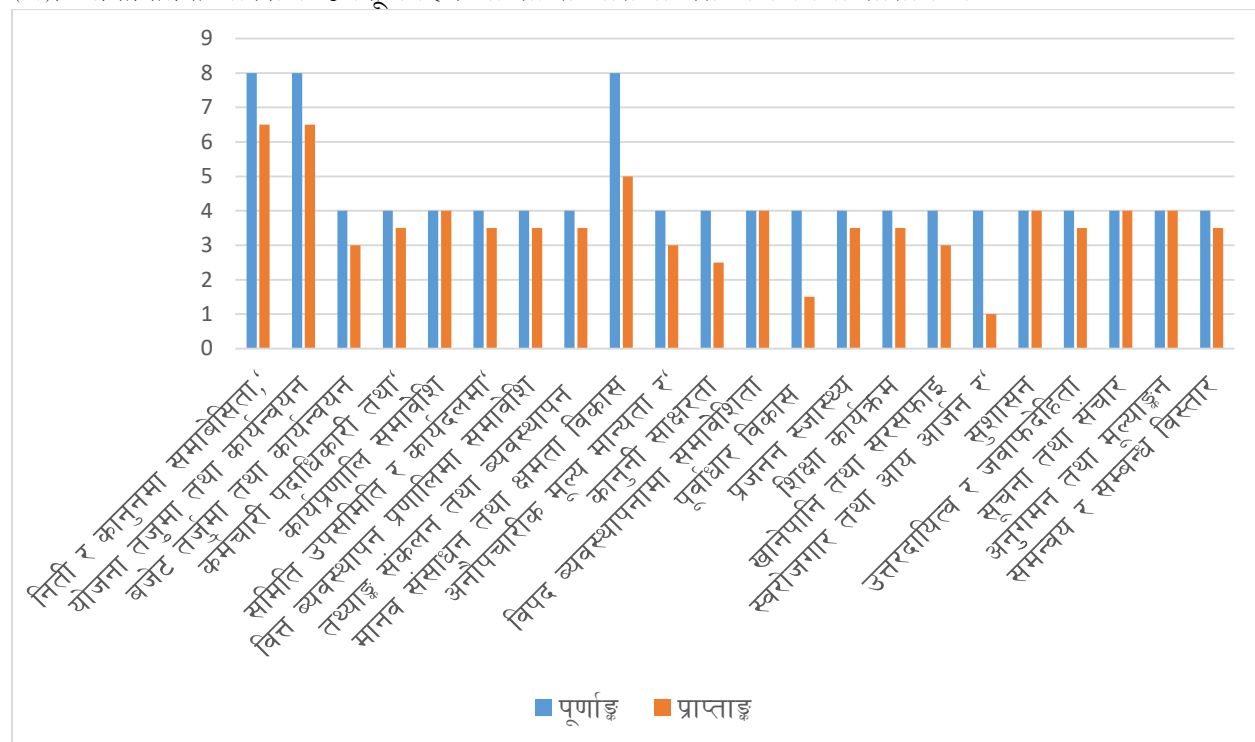

(ग) लै.स.सा.स परिक्षण उपसूचकहरूमा प्राप्त नतिजा माकुरी जालोमा प्रक्षेपण

लै.स.सा.स. परिक्षणका ५ वटा सूचक अन्तर्गतका २२ ओटा उपसूचकहरूलाई माकुरी जालोमा अध्ययन गर्दा समिति उपसमिति, विपद व्यवस्थापन, सुसासन, उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता, सुचाना तथा सञ्चार लगायतका उपसूचकहरूमा पूर्ण अङ्क प्राप्त भएको छ भने स्वरोजगार तथा आयआर्जन, पूर्वाधार विकास, मानव संसाधन तथा क्षमता, खानेपान तथा सरसफाइ लगायतका उपसूचकहरूमा कम अङ्क प्राप्त भएको अवस्था छ, यी सुचकहरूमाथि विषेश कार्यक्रम बनाई अगाडि बढेमा लक्ष्य हासिल हुने देखिन्छ ।

(घ). लै.स.सा.स परिक्षण उपसूचकहरूमा प्राप्त नतिजा स्तम्भ चित्रमा प्रतिबिम्ब

११. गाँउपालिकामा लैससासका सबल पक्ष, सुधार गर्नुपर्ने पक्ष, अवसर र चुनौतीहरू

सबल पक्षहरू	सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू	अवसरहरू	चुनौतीहरू
नीति, कानून, योजना			
उपभोक्ता समिति गठन गर्दा आम भेला गर्ने गरिएको, उपभोक्त समितिमा कम्तिमा ३३ प्रतिशत महिला सहभागिता सुनिश्चित गरिएको ।	गाँउपालिकाले तत्काल लैङ्गिक नीति निर्माण गरि पारित गरी कार्यान्वयन गर्नुपर्दछ ।	गाँउपालिकामा विभिन्न जातजाती, समुदाय बिच सामाजिक र साँस्कृतिक विविधता रहेकोले सामाजिक समावेशीकरण व्यवहारमा लागू गर्ने अवसर छ ।	अर्थपूर्ण सहभागितामा लक्षित वर्गको आवश्यकता पहिचान
गाँउपालिकाले तर्जुमा गर्ने कानून (ऐन, नियम, निर्देशिका, कार्यविधि, मापदण्ड), नीति/रणनीति तयार गर्दा लै.स.सा.स.को दृष्टिले सहभागिता हुने गरेको छ ।	कानून तथा नीति निर्माणको क्रममा लाभग्राही विशेषतः महिला तथा सामाजिक रुपमा वञ्चितमा परेको समुदायको सुझाव लिनु पर्ने	स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ तथा अन्य कानूनी व्यवस्थाहरूमा लै.स.सा.स.सँग सम्बन्धित विभिन्न काम, कर्तव्य र अधिकारहरू स्थानीय सरकारलाई दिइएको	महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समुदायहरूका सहभागिता सुनिश्चितता ।
	लैङ्गिक दृष्टिकोणले महिला पुरुष तथा आप्रवासी र स्थानीय बिच समान कामको लागि समान ज्यालादर हुने गरि श्रम नीति निर्माण गर्नुपर्ने ।	लै.स.सा.स. लागू गर्न स्थानीय सरकारले नीति, नियम कानून निर्माण गर्न सकिने अवसर छ ।	नीति तथा कानूनको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा चुनौती रहेको ।
	गाँउपालिकामा लै.स.सा.स. तथा लैङ्गिक हिंसा न्यूनीकरण, लैङ्गिक सशक्तिकरण लगायतका विषयमा क्षमता अभिवृद्धि गराउने ।	लै.स.सा.स. कार्यान्वयनका लागि पालिकाले आवश्यक बजेट विनियोजन गर्ने ।	विभेद रहित समाज निर्माण गर्न ।
	गाँउपालिकामा सञ्चालित लै.स.सा.स. सम्बन्धी	पुनः गरीने सोहि प्रकारका	

	कार्यक्रमहरूको नियमित अनुगमन मूल्यांकन र समिक्षा गर्नु पर्ने	कार्यक्रमहरूका लागि पृष्ठपोषण प्राप्त गर्ने ।	
संस्थागत व्यवस्था			
गाउँपालिकामा कर्मचारी पदपूर्ति गर्दा सबै जातजाती, वर्ग, लिङ्ग र समुदायको प्रतिनिधित्व हुन गरी समावेशी अवधारणाको लागू भएको ।	गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्रमा समुदायस्तरका (लिङ्ग, उमेर, जात, र आर्थिक स्थिति आदि) समावेश भएको आधारभूत खण्डकृत सूचना, तथ्यांकको संकलन तथा अध्यावधिक गर्नुपर्ने ।	गाउँपालिकाले कर्मचारी तथा पदाधिकारीहरूको कार्य संचालनको लागि नीति, कानून र अभ्यास सम्बन्धि दस्तावेज निर्माण गर्ने हुँदा कार्य संचालन गर्न सजिलो हुने ।	पालिकाले गठन गर्ने समिति, उपसमिति तथा कार्यदलमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समुदायको प्रमुख तथा निर्णयक तहमा प्रतिनिधित्व नहुनु ।
गाउँपालिकाले गठन गर्ने गरेका समितिहरू, उपसमिति र कार्यदलहरूमा लैङ्गिक तथा सामाजिकरूपमा बहिस्करणमा परेका व्यक्ति र समूहको समानुपातिक प्रतिनिधित्व भएको ।	लैङ्गिक विकास डेस्क स्थापना र सबै क्षेत्रको सहभागिता तथा समावेशिताको लागि संयन्त्र तयार गरि सहभागिता बढाउनु पर्ने ।	गाउँपालिकामा लै.स.सा.स.को विकास र समावेशीकरणको लागि वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको प्रतिनिधित्व र सहभागिताको संभावना रहेको ।	वञ्चितिकरणमा परेका समुदाय र व्यक्तिहरूको स्वयं ढंगले विकासको मुलप्रवाहमा सहभागि नहुनु ।
गाउँपालिकाको कार्यालयमा हुने दुर्व्यवहारको नियन्त्रणको लागि सुनुवाई हुने गरेका	दक्ष जनशक्तिको व्यवस्थापन गरि नीति नियम बनाउनु पर्ने ।		नीति नियमहरूको व्यवस्था भए तापनि कार्यान्वयन सफल रुपले हुन नसक्नु ।
मानव संसाधन तथा क्षमता विकास			
जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई नेतृत्व विकास सम्बन्धि तालिम प्राप्त भएको ।	मानव संसाधन विकास शाखाको व्यवस्था हुनुपर्ने ।	गाउँपालिका लगायत विषयगत कार्यालयहरूको एकमुष्ट रुपमा बजेट विनियोजन तथा परिचालन गर्ने अवस्था रहेको ।	कार्यक्रम सञ्चालन तथा नीति निर्माणका लागि दक्ष जनशक्तीको कमि रहन सक्ने ।

हिंसामा परेका लक्षित वर्गलाई राहत एवं सहायता सामग्री वितरण गर्ने गरिएको ।	लोकसेवा आयोगको तयारी कक्षा सञ्चालन हुनुपर्ने ।	जनप्रतिनिधिहरूको कार्यक्रमप्रति सकारात्मक भावना र कर्मचारीहरूको सक्रिय सहभागिता रहेको ।	लक्षित वर्गको न्यून चासो एवं निष्क्रियता रहेको ।
विपदव्यवस्थापनमा लैङ्गिक समानता तथा समाजिक समावेशीकरणलाई प्राथमिकतामा राखेर गरिएको ।	गाउँपालिकाको कुनै एउटा वडालाई नमूनाको लागि लैङ्गिक हिंसा रहित वडा घोषण गर्नुपर्ने ।	विपद प्रभावित वर्गको खण्डिकृत तथ्यांक संकलन गर्न सकिने अवस्था	
बाल क्लव तथा बाल सञ्जाल मार्फत छुवाछुत, बालविवाह, बहुविवाह, चेलिबेटी बेचबिखन एवं दाईजो प्रथा लगायत कुरीति विरुद्ध जनचेतना हुने गरेको ।	समुदायस्तरमा महिला लक्षित कानूनी साक्षरता सञ्चालन हुनुपर्ने ।	लै.स.सा.स. सम्बन्धि अभिमुखिकरण गरि कर्मचारी तथा पदाधिकारीहरू लै.स.सा.स.को बारे सचेत हुने ।	जातीय, छुवाछुत, बाल विवाह, बहुविवाह, लैङ्गिक हिंसा जस्ता सामाजिक कुरीतिहरू रोकन चुनौती

सेवा प्रवाह

गाउँपालिकाभित्र निर्मित भौतिक संरचनाहरू ड्रोइड, डिजाइन गर्दा अपाङ्गता, बाल, महिला मैत्री हुनु पर्ने प्रावधान सहित भवन तथा संरचना निर्माण निर्देशिका कार्यान्वयनमा रहेको ।	गाउँपालिकाले आफ्नो भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचनाहरू निर्माण गर्दा लै.स.सा.स. मैत्री दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण गर्नुपर्ने ।	गाउँपालिकाभित्र नयाँ बन्ने भौतिक संरचनाहरू अपाङ्गता, बाल, महिलामैत्री हुनु पर्ने प्रावधान सहित भवन तथा संरचना निर्माण निर्देशिका कार्यान्वयन गर्न सकिने ।	लै.स.सा.स. सम्बन्धि व्यवहारिक अभ्यास कम भएको ।
परिवार नियोजन, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा र जनस्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रमहरू लगायत महिलाको प्रजनन स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालनमा रहेको ।	महिला, गरिब, निमुखा र बञ्चितिकरणमा परेका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य विमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम र बजेटको व्यवस्था गर्नुपर्ने।	महिला स्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रमहरू प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयनमा आउने।	आर्थिक तथा सामाजिक विकासका लागि दक्ष जनशक्ति तथा स्रोतको अभाव ।

गाँउपालिकाले आफ्नो पालिकाभिन्नका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायकासबै बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक, शैक्षिक सामग्री, पोसाक तथा छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरी सबैलाई गुणस्तरीय शिक्षाको पहुँचमा पुर्याउन मद्दत गरेको ।	सरसफाई तथा फोहोर व्यवस्थापन सम्बन्धी सचेतना कार्यक्रममा महिला र पुरुषको समान सहभागिता अभिवृद्धि जनचेतना लगायतका कार्यक्रमहरू संचालन गर्नुपर्ने	शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाई र पूर्वाधार विकासको लागि उचित बजेटको व्यवस्था हुने	सबै वर्ग वा व्यक्तिहरूको सिप विकास गरि स्थानीय स्तरमारोजगारको अवसर सिर्जना गर्न चुनौती रहेका
---	--	---	--

सुशासन तथा उत्तरदायित्व

गाँउपालिकाले प्रवाह गरेको सम्पूर्ण कार्य कार्यपालिका तथा सभाले नीति नियमबाट पारित गर्ने गरेको ।	सुशासन ऐन २०६४ बमोजिम समय समयमा सार्वजनिक सुनुवाई गर्नुपर्ने ।	भ्रष्टचार निर्मुल, नागरिक सचेतिकरण तथा विधिको शासनको सुरुवात हुने ।	बहुल समाजमा एकता कायम गर्ने वा नखल्बल्याउने चुनौति ।
गाँउपालिकाले जनसहभागितामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्दै आइरहेको ।	वडा कार्यालयबाट प्रदान गर्ने सेवासुविधाहरू तथा लिईने रणनीतिहरूको बारेमा सर्वसाधारणहरूलाई सूचना प्रवाह गर्नुपर्ने ।	गाँउपालिकाले निर्माण गर्ने वार्षिक योजना, नीति तथा कार्यक्रमको बजेट सहित सबै वर्गमा पारदर्शी हुने ।	अनुगमन तथा मुल्याङ्कनबाट सिकेका सिकाईहरू अर्को वर्ष लागु हुने योजना तथा कार्यक्रममा समावेश नहुने ।
हरेक आ.व.मा वार्षिक समिक्षा प्रतिवेदन उपर छलफल हुने गरेको	हरेक शाखा, कार्यालय र वडा कार्यालयमा उजुरी पेटिकाको व्यवस्था गरि नागरिकका गुनासो तथा उजुरीलाई सम्बोधन तथा समाधान गर्ने व्यवस्था गरिनुपर्ने ।	लैङ्गिक भेदभाव विरुद्ध क्षतिपूर्ति सहितको न्यायिक सुनुवाईको व्यवस्था रहेको ।	सामाजिक सुरक्षालाई पूर्ण बनाउनको लागि बजेटको व्यवस्था गर्नु ।

१२. लैससास बिकास कार्ययोजना

मूल शिर्षक		अवस्था सुधारका लागि आवश्यक कृयाकलाप	कृयाकलाप संचालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व पर्ने । नपर्ने	
पूर्णाङ्क	प्राप्ताङ्क		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
निति, कानून र योजना २०		निति, कानून र योजना						
		१.३.२. गाउँपालिकाको क्षमता बिकास योजनामा लैंगिक उत्तरदायि तथा सामाजिक समावेशि बजेट निर्माण एवं नियमित रुपमा परिक्षण गर्न बार्षिक योजना र बजेट छुट्याउने	लैससास कार्यदल	गाउँसभा	लैससास कार्यदल	२०८०।० ८१	पर्ने	
		१.३.३ परिक्षण पश्चात लैंगिक तथा समावेशि बिषयमा सुधारगर्न क्षमता बिकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि बजेट तथा बार्षिक योजनामा समावेश गर्ने ।	समाजिक विकास शाखा लैससास समिति,	कार्यपालिक । समिति	योजना शाखा तथा लेखा शाखा	२०८०।० ८१	पर्ने	
संस्थागत व्यवस्था २०		संस्थागत व्यवस्था						
		२.२.३. कार्यालयमा हुने दुरव्यवहार, भेदभाव र महिला हिंसा नियन्त्रणका लागि आचार संहिता निर्माण गर्ने	सामाजिक विकास समिति	कार्यपालिक ।	प्र. प्र. अ.	२०७९ चैत्र भित्र		

		२.२.४.१ योजना तर्जुमा समितिलाई सुभाब दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता भए नभएको र यस समितिले वडा तहमा योजाना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।	लैससास समिति,	कार्यपालिक ।	समाजिक बिकास शाखा	२०८० ज्येष्ठ भित्र		
		२.३.३.१. सबै योजनाको अनुगमन पश्चात लैसासा विश्लेषण सहित कार्यगत सुभाब दिने व्यवस्था गर्ने ।	अनुगमन समिति, लैसासा कार्यदल	कार्यपालिक ।	अनुगमन समिति, लैसासा समिति	२०७९ चैत्र बाट		
		२.४.३ गाँउ पालिकामा लैगिक डेस्कको व्यवस्था गरी आवश्यक जनशक्ति र बजेटको व्यवस्था गर्ने	महिला बालबालिका शाखा	कार्यपालिक ।	कार्यपालिक ।	२०८० नियमित		
मानव संसाधन तथा क्षमता विकास २०		३.१ मानव संसाधन तथा क्षमता विकास						
		३.१.८. लैसासा सम्बन्धि अभिमुखिकरण कार्यशाला आयोजना गरि दस्तावेजिकरण गर्ने ।	लैसासा समिति	कार्यपालिक । समिति	समाजिक बिकास शाखा	नियमित		
		३.२.२. लैगिक हिंसा मुक्त टोल घोषणा गर्दै सिंगो गाँउपालिकानै घोषणा गर्ने कार्यक्रम तय गर्ने र यसको दस्तावेजिकरण गर्ने ।	लैसासा समिति	कार्यपालिक । समिति	समाजिक बिकास शाखा	२०८०।० ८१		
		३.४.२. विपद सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा लाभान्वित समूहमा महिला तथा	लैसासा समिति	कार्यपालिक ।	भौतिक तथा	चैत्र		

		वञ्चितकरणमा परेको समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्याङ्क राखी आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण गर्ने			पूर्वधार विकास शाखा			
		३.४.३ समुदायमा आधारीत बिपद व्यवस्थापन सम्बन्धि कार्य गर्दा लाभान्वित समुह तथा उनिहरुलाई प्राथमिकिकरण गरी काम गर्ने	लैससास समिति	कार्यपालिका	भौतिक तथा पूर्वधार विकास शाखा	२०७९ चैत्र बाट		
सेवा प्रवाह २०		सेवा प्रवाह						
		४.१.३. निजि तथा सार्वजनिक भवन निर्माण गर्दा लैगिंक मैत्री, बालमैत्री, अपागमैत्री संरचना निर्माणका लागि स्पष्ट प्रावधान बनाई लागु गर्ने	प्राविधिक शाखा	कार्यपालिकाको कार्यालय,	गा.पा., वडा कार्यालय, सरोकारवला	२०८०।० ८१		
		४.५.२ गाँउपालिकाले बैदेशिक रोजगारमा जाने महिला तथा लक्षित वर्गका लागि क्षमता विकास गर्नुपर्ने	रोजगार शाखा	कार्यपालिका	सामाजिक विकास शाखा	नियमित		
		४.५.४ सुपथ मुल्य पशल सञ्चालन गर्ने ।	लैससास समिति	कार्यपालिका समिति	आर्थिक विकास शाखा तथा रोजगार संयोजक	२०८०।० ८१		

१३. निष्कर्ष

यस दंगीशरण गाउँपालिकाको लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण गर्नका लागि प्रदेश सुशासन केन्द्र बाट खटाईएका विषय विज्ञको सहयोगमा एक गाउँपालिका स्तरिय स्थायी लैससास कार्यान्वयन समिति र कार्यदल गठन गरे पश्चात परिक्षणका लागि आवश्यक तयारी सहित धेरै चरणहरूमा अध्ययन, छलफल तथा अन्तरक्रियाहरू सफलता पूर्वक सम्पन्न भएका थिए । कार्यदल र विज्ञको सहयोगमा गाउँपालिकाका विषयगत शाखाका कर्मचारीहरू तथा अन्य पदाधिकारीहरू संग छलफल गरी गाउँपालिकामा लैंगिक संवेदनशीलताको विषयलाई अध्ययन गरेको थियो । यसै क्रममा गाउँपालिकामा उपलब्ध नीति तथा कार्यक्रम लगायतका अन्य कार्यविधि लगायतका दस्तावेजहरू अध्ययन समेत गरिएको थियो । गाउँपालिकाबाट सञ्चालन भइरहेका योजनाहरूका उपभोक्ता समितिहरूमा लैंगिक संवेदनशीलता कार्यान्वयनको प्रभावकारितालाई लक्षित समुह छलफल गरि अध्ययन गरिएको थियो । लैससास परिक्षणलाई तिन चरणमा सम्पन्न गरिएको थियो ।

गाउँपालिकाका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरू बीच छलफल गरि सुचकहरूमा स्कोरिङ गरिसके पछि दोस्रो दिन लैससास अभिमुखिकरण तथा सुचकहरूमा थप छलफल गरिएको थियो । यसै गरि सुचकहरूको प्राप्तिको आधारमा अन्तराल विश्लेषण गर्दै आगामी दिनमा गाउँपालिकाले गर्नु पर्ने कामको सुची सहितको कार्य योजना तयार गरिएको थियो ।

१४. सुझाव

लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण कार्य गाउँपालिकाले गर्नु पर्ने कार्यहरू मध्ये एक हो । नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन र लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण निर्देशिकामा तोकिएका प्रावधानहरूको अधिनमा रहि गरिएको लैससास परिक्षण कार्यक्रमले विभिन्न चरणमा गाउँपालिकाका पदाधिकारीहरू, कर्मचारीहरू तथा सेवाग्राहीहरूको विचार तथा राय लिएको थियो । यो आफैमा उत्कृष्ट छ तथापी केहि कर्मचारी तथा पदाधिकारीहरू कार्यक्रममा सहभागी हुन सकेनन् । आगामी वर्ष लैससास परिक्षण गर्दा सबै कर्मचारीहरू तथा कार्यपालीकाकोको अनिवार्य उपस्थिति तथा सहभागिता गराउन आवश्यक देखिन्छ । यसै गरि केही विषयगत शाखाबाट प्रमुख भन्दा पनि सहायक कर्मचारीहरूको सहभागिता रहेकाले आगामी दिनमा यसमा सुधार गर्नु पर्ने देखिन्छ । अन्य कुराहरूलाई बुदागत रुपमा अभै प्रस्ट पारीन्छ ।

- लैससास परिक्षण प्रत्येक आ.व.को पहिलो चौमासिक भित्र सम्पन्न गर्नुपर्ने ।
- पदाधिकारी एवम कर्मचारीहरूलाई लैससास अवधारणा सम्बन्धि क्षमता विकास कार्यक्रम गर्ने ।
- लै.स.सा.स सम्बन्धि तालिमका लागि प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम दिनुपर्ने ।
- अनुगमन समितिमा ३३ प्रतिशत महिलाको सहभागिता सुनिश्चित भए तापनि कार्यक्रमहरूको अनुगमन तथा मूल्यांकन गर्दा कार्यक्रमबाट लक्षितवर्गले प्राप्त गरेको लाभ र ती वर्गहरूमा कार्यक्रमले पारेको असर र प्रभावको लेखाजोखा तथा विश्लेषण हुनु पर्ने ।
- सूचना तथा अभिलेख व्यवस्थापन गर्दा खण्डीकृत तथ्याङ्क र सूचनालाई आधार मानी योजना तर्जुमा गरिनुपर्ने ।
- संघिय सरकारका लैङ्गिक तथा सामाजिक विकासका नीति र प्रतिवद्धताहरूको अझ कार्यान्वयनमा जोड दिदै लैससासमा छुट्यायको बजेटलाई कार्यान्वयनमा जोड दिने ।
- लै.स.सा.ससँग सम्बन्धित भएर गरिएका कार्यहरूको तथ्याङ्क राख्ने ।

अनुसूचिहरू

(क) परिक्षण पश्चात सूचकहरूले प्राप्त गरेको अंक

तालिका १: लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणको मूल्याङ्कनका सूचक र मापनका अवस्थाहरू											
नोट: मूल्याङ्कन गर्दा राम्रो अवस्थालाई १ अंक, मध्यम अवस्थालाई ०.५ अंक र अति कमजोर अवस्थालाई ० अंक दिनु पर्नेछ। तल दिएको तालिकामा प्रत्येक सूचकमा '१', '०.५', र '०' अंक पाउने अवस्था र सो को प्रमाणीकरणको आधार राखिएको छ। यी सूचकमा गरिने मूल्याङ्कन सामुहिक मूल्याङ्कन हो। समूहमा पहिला सूचकमा छलफल गरी सोको अवस्थाबारे सहमतिमा अंक प्रदान गरिएको थियो।											
सि नं	मू ल बि ष य	सहा यक बिष य	अ + क	सू च क नं	सूचक	सूचक को अङ्क	प्राप्त अङ्क	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
१	नीति, कानून, योजना २०	नीति र कानूनमा समावेशिता, सहभागिता	८	१.१.१	स्थानीय तहकोनीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशमा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोलीनिर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षागर्दा लैससासदृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको विषयवस्तु र शब्द चयन समावेशी रसहभागितामूलक हुने गरे \ नगरेको	०-१	१	स्थानीय तहकोनीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशमा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोलीनिर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षागर्दा लैससासदृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको विषयवस्तु र शब्द चयन समावेशी रसहभागितामूलक हुने गरेको	स्थानीय तहकोनीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशमा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोलीनिर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा, मस्यौदाको विषयवस्तु र शब्द चयन औसिक रुपमामात्र समावेशी रसहभागितामूलक हुने गरेको	स्थानीय तहकोनीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशमा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोलीनिर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षागर्दा लैससासदृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको विषयवस्तु र समावेशी शब्द चयन रसहभागितामूलक हुने गरेको	स्थानीय तहले स्वीकृत गरेका नीति तथा कानूनी दस्तावेजहरू र स्वीकृतिको लागि प्रस्तुत गरेका मस्यौदा नीति तथा कानूनी दस्तावेजहरू
२				१.१.२	स्थानीय सरकारलेआफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि	०-१	०.५	स्थानीय सरकारलेआफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि	स्थानीय सरकारलेआफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि	स्थानीय सरकारलेआफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि	स्थानीय सरकारलेआफ्ना नीति, कानून, योजना का दस्तावेजहरू र लेखाजोखा सम्पन्न भएको प्रमाणित गर्ने कागजातहरू

						लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भएनभएको बारे लेखाजोखा गर्ने गरे । नगरेको			लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भएनभएको बारे लेखाजोखा गर्ने गरेको	लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भएनभएको बारे आँसिक रुपमा मात्र लेखाजोखा गर्ने गरेको	लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भएनभएको बारे लेखाजोखा गर्ने नगरेको	
३			२.१.१	०-१	१	स्थानीय सरकारकोनीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानुन, नीति, आवधिक र बार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी कुराहरू समावेश भए । नभएको			स्थानीय सरकारकोनीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानुन, नीति, आवधिक र बार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी कुराहरू आँसिक रुपमामात्र समावेश भएको	स्थानीय सरकारकोनीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानुन, नीति, आवधिक र बार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी कुराहरू समावेश नभएको	स्थानीय सरकारकास्थानीय कानुन, नीति, आवधिक र बार्षिक योजनासम्बन्धी दस्तावेजहरू	
४			२.१.२	०-१	१	स्थानीय सरकारकोमहिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परीक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्ने सम्बन्धी अलग्गै नीतिहरू छन । छैनन्? (स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यविधि, निर्देशिकामा खास			स्थानीय सरकारकोमहिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परीक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्नेसम्बन्धी अलग्गै नीति भएको र यस्तो नीति स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यविधि, निर्देशिकामा समावेश गरिएको	स्थानीय सरकारकोमहिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परीक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्नेसम्बन्धी अलग्गै भएको तर स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यविधि, निर्देशिकामा समावेश नगरिएको	स्थानीय सरकारकोमहिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परीक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्नेनीति दस्तावेज र स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यविधि, निर्देशिकाहरू	

[illegible]

							सोहिअनुरूपकार्यन्व यनहुनेगरेको			
७			१.१.७	महिला र पुरूषमाश्रमको ज्यालामा विभेद रोक्ने प्रावधान रहे । नरहेको	०-१	१	महिला र पुरूषमाश्रमको ज्यालामा विभेद रोक्ने प्रावधान रहेको	महिला र पुरूषमाश्रमको ज्यालामा विभेद रोक्ने केही प्रावधानमात्र रहेको	महिला र पुरूषमाश्रमको ज्यालामा विभेद रोक्ने कुनै प्रावधान नरहेको	महिला र पुरूषमाश्रमको ज्याला भुक्तानी दस्तावेज
८			१.१.८	स्थानीय तहकोनीतिमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने प्रावधानरहे । नरहेको	०-१	०.५	स्थानीय तहकोनीतिमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने प्रावधानहरुरहेको	स्थानीय तहकोनीतिमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने केही प्रावधानरहेको	स्थानीय तहकोनीतिमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने कुनै प्रावधाननरहेको	स्थानीय तहकोश्रम नीति दस्तावेज र यसको समीक्षा प्रतिवेदन
९	योजना तर्जुमा तथाकार्यान्वयन	८	१.२.१	आवधिक योजना रवार्षिक योजना तथा कार्यकममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति,कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य समावेश गरिएको छ । छैन ?	०-१	१	आवधिक योजना रवार्षिक योजना तथा कार्यकममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य समावेश गरिएको	आवधिक योजना रवार्षिक योजना तथा कार्यकममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि औंसिक रूपमामात्र नीति, रणनीति, कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य समावेश गरिएको	आवधिक योजना रवार्षिक योजना तथा कार्यकममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य समावेश नगरिएको	आवधिक योजना रवार्षिक योजना तथा कार्यकममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य विश्लेषण दस्तावेज
१०			१.२.२	गाउँपालिका ।नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा	०-१	१	गाउँपालिका ।नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा	गाउँपालिका ।नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा	गाउँपालिका ।नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा	गाउँपालिका ।नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा

																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																</
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	----

१ २				१.२.४	योजना तर्जुमागर्दा महिला तथा बञ्चितकरणमा परेका समूहहरूको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकतापहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल भए । नभएको ?	०-१	०.५	योजना तर्जुमागर्दा महिला तथा बञ्चितकरणमा परेका समूहहरूको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकतापहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल भएको	योजना तर्जुमागर्दा महिला तथा बञ्चितकरणमा परेका समूहहरूको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकतापहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा सामान्य छलफल भएको	योजना तर्जुमागर्दा महिला तथा बञ्चितकरणमा परेका समूहहरूको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकतापहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल नभएको	बजेट तर्जुमा मार्गदर्शनको प्रति र यसमा योजना तर्जुमागर्दा महिला तथा बञ्चितकरणमा परेका समूहहरूको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकतापहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषय समावेश भएको छ छैन
१ ३				१.२.५	योजना तर्जुमागर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समूहहरू को छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने गरिए । नगरिएको (तयारी प्रतिवेदन)	०-१	०.५	योजना तर्जुमागर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समूहहरू को छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने गरिएको	योजना तर्जुमागर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समूहहरू को छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसार केही कार्यक्रम तय हुने गरेको	योजना तर्जुमागर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समूहहरू को छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने नगरिएको	योजना तर्जुमागर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समूहहरू को छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तयारी प्रतिवेदन
१ ४				१.२.६	स्थानीय सरकारलेदीगो विकासका लक्ष्यहरू विशेष गरेर लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसारको बजेट विनियोजनहुने गरे । नगरेको	०-१	१	स्थानीय सरकारलेदीगो विकासका लक्ष्यहरूमध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसारको बजेट विनियोजनगर्ने गरेको	स्थानीय सरकारलेदीगो विकासका लक्ष्यहरूमध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसार केही कार्यक्रमहरूमा बजेट विनियोजनगर्ने गरेको	स्थानीय सरकारलेदीगो विकासका लक्ष्यहरूमध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानताप्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण नगरेको बजेट विनियोजनपनि गर्नेनगरेको	स्थानीय सरकारलेदीगो विकासका लक्ष्यहरू स्थानीयकरण गरेको दस्तावेज र सोलाई प्राप्त गर्नेकार्यक्रमहरू बजेट विनियोजनदस्तावेज

१५			१.२.७	स्थानीय तहकायोजना महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभपुग्नेगरीबने । नबनेको	०-१	१	स्थानीय तहकायोजनाले महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभपुग्नेगरीबनेको	स्थानीय तहकायोजनाले महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई सिमित रूपमा प्रत्यक्ष लाभर केही अप्रत्यक्ष लाभ पुग्नेगरीबनेको	स्थानीय तहकायोजनाले महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभपुग्नेगरीनबनेको	स्थानीय तहकायोजना दस्तावेज
१६			१.२.८	स्थानीय सरकारकाउपभोक्ता समितिहरुमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरुकोसहभागिता भए । नभएको र मुख्य कार्यकारी पदमध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी दिए ।नदिएको	०-१	०.५	स्थानीय सरकारकाउपभोक्ता समितिहरुमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरुकोसहभागिता भएको, मुख्य कार्यकारी पदमध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी दिएको	स्थानीय सरकारकाउपभोक्ता समितिहरुमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरुकोसहभागिता गर्ने र मुख्य कार्यकारी पदमध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी दिने नीति लिएको	स्थानीय सरकारकाउपभोक्ता समितिहरुमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरुकोसहभागिता नभएको, मुख्य कार्यकारी पदमध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी पनि नदिएको	स्थानीय सरकारकाउपभोक्ता समिति व्यवस्थापन सम्बन्धी कानूनका प्रावधानहरु र केही योजनाको नमूना अवलोकन
१७	बजेट तर्जुमा तथाकार्यान्वयन	४	१.३.१	बजेट तथाकार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला, बालबालिका अपाङ्ग जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग र दलित लगायतका सबै जातजाति र विपन्न वर्गकासमूहहरुसँग बसेर समस्या	०-१	१	बजेट तथाकार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला, बालबालिका अपाङ्ग जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग र दलित लगायतका सबै जातजाति र विपन्न वर्गकासमूहहरुसँग बसेर समस्या	बजेट तथाकार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला, बालबालिका अपाङ्ग जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग र दलित लगायतका सबै जातजाति र विपन्न वर्गकासमूहहरुसँग बसेर समस्या	बजेट तथाकार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला, बालबालिका अपाङ्ग जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग र दलित लगायतका सबै जातजाति र विपन्न वर्गकासमूहहरुसँग बसेर समस्या	बजेट तथाकार्यक्रम तर्जुमा अघि समुदायका सरोकारवालाहरु सँगको छलफल र परामर्श तथाविपन्नतास्तरीकरण सम्बन्धी आवधिक दस्तावेज

				केलाउने (विश्लेषण) गर्ने गरिए । नगरिएको ?			केलाउने (विश्लेषण) गर्ने गरिएको	केलाउने (विश्लेषण) गर्ने गरिएको	केलाउने (विश्लेषण) गर्ने नगरिएको	
१८			१.३.२	स्थानीय सरकारकाक्षमता विकास योजनामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षणनियमितरूप मा गर्न बजेटको व्यवस्था गरिए । नगरिएको ?	०-१	०.५	स्थानीय सरकारकाक्षमता विकास योजनामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षणनियमितरूप मा गर्न बजेटको व्यवस्था गर्ने गरिएको	स्थानीय सरकारकाक्षमता विकास योजनामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षणगर्न कहिले काहीँ बजेटको व्यवस्था हुने गरेको	स्थानीय सरकारकाक्षमता विकास योजनामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षणगर्न बजेटको व्यवस्था हुने नगरेको	स्थानीय सरकारको बजेट विनियोजन र लैससास परीक्षण दस्तावेजहरु
१९			१.३.३	परीक्षणपश्चातलैङ्गिक तथा समावेशी विषयमासुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि पर्याप्त बजेट तथा कार्यक्रम बार्षिक योजनामा समावेश गरिए । नगरिएको ?	०-१	०.५	परीक्षणपश्चातलैङ्गिक तथा समावेशी विषयमासुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि पर्याप्त बजेट तथा कार्यक्रम बार्षिक योजनामा समावेश गरेको	परीक्षणपश्चातलैङ्गिक तथा समावेशी विषयमासुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि बजेट तथा कार्यक्रम बार्षिक योजनामा समावेश भएपनि पर्याप्त नभएको	परीक्षणपश्चातलैङ्गिक तथा समावेशी विषयमासुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि बजेटव्यवस्था हुने नगरेको	स्थानीय सरकारको बजेट विनियोजन र लैससास परीक्षण दस्तावेजहरु

२०				१.३.४	स्थानीय सरकारको बजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समूहहरूको लागि निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गरी उनीहरूको हितका कार्यक्रममा समयैमा खर्च गरिएको ? (बजेट तथा कार्यक्रमबीच भिडान)	०-१	१	स्थानीय सरकारको बजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समूहहरूको लागि निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गरी उनीहरूको हितका कार्यक्रममा समयैमा खर्च गर्ने गरिएको।	स्थानीय सरकारको बजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समूहहरूको लागि कहिले कहाँ बजेट विनियोजन गरी उनीहरूको हितका कार्यक्रममा खर्च गर्ने गरिएको।	स्थानीय सरकारको बजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समूहहरूको लागि बजेट विनियोजन तथा उनीहरूको हितका कार्यक्रममा खर्च गर्ने गरिएको।	बजेट तथा कार्यक्रमबीच भिडान नतिजा निकाल्ने, बजेट तथा कार्यक्रम दस्तावेज ।
२१	संस्थागत व्यवस्था २०	कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व	४	२.१.१	स्थानीय सरकारको निर्णायक तहमा (कर्मचारी। पदाधिकारी) महिलाहरूको समान रूपमा (५०।५० प्रतिशत) प्रतिनिधित्व रहेको छ। छैन ?	०-१	०.५	स्थानीय सरकारको निर्णायक तहमा (कर्मचारी। पदाधिकारी) महिलाहरूको समान रूपमा (५०।५० प्रतिशत) प्रतिनिधित्व रहेको अवस्था ।	स्थानीय सरकारको निर्णायक तहमा (कर्मचारी। पदाधिकारी) महिलाहरूको समान रूपमा (५०।५० प्रतिशत) प्रतिनिधित्व नभए पनि कम्तिमा ३३ प्रतिशत प्रतिनिधित्व रहेको अवस्था	स्थानीय सरकारको निर्णायक तहमा (कर्मचारी। पदाधिकारी) महिलाहरूको समान रूपमा (५०।५० प्रतिशत) प्रतिनिधित्व नभए पनि कम्तिमा ३३ प्रतिशत प्रतिनिधित्व नरहेको अवस्था	स्थानीय सरकारको निर्णायक तहमा रहेका (कर्मचारी। पदाधिकारी) को नामावली ।

२ २				२.१.२	स्थानीय सरकारकाकर्मचारीहरूको पदपूर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदायका बीचसमावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरूको समावेशी समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुनसक्नेगरी नीति लिइएको छ । छैन ?	०-१	१	स्थानीय सरकारकाकर्मचारीहरूको पदपूर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदायका बीचसमावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरूको समावेशी समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुनसक्नेगरी नीति लिइएको अवस्था ।	स्थानीय सरकारकाकर्मचारीहरूको पदपूर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदायमध्येबाट केहीसमावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरूको सिमित समावेशी प्रतिनिधित्व हुनसक्नेगरी नीति लिइएको अवस्था ।	स्थानीय सरकारकाकर्मचारीहरूको पदपूर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदायका बीचसमावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरूको समावेशी समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुनसक्नेगरी नीति लिइएको छैन ।	स्थानीय सरकारकाकर्मचारीहरूको पदपूर्तिको सम्बन्धी नीति, कानून र अभ्यास सम्बन्धी दस्तावेज ।
२ ३				२.१.३	स्थानीय सरकारले महिला तथा विशेष समुदायलाई विशेष सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धित समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझ्नेको कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश गरेको कार्यटोली वा शाखा मार्फत दिने गरेको । नगरेको ?	०-१	१	स्थानीय सरकारले महिला तथा विशेष समुदायलाई विशेष सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धित समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझ्नेको कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश गरेको कार्यटोली वा शाखा मार्फत सेवा दिने गरेको ।	स्थानीय सरकारले महिला तथा विशेष समुदायलाई विशेष सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धित समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझ्नेको कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश गरेको कार्यटोली मार्फत दिने गरेको ।	स्थानीय सरकारले महिला तथा विशेष समुदायलाई विशेष सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धित समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझ्नेको कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश गरेर सेवा दिने नगरेको ।	स्थानीय सरकारले महिला तथा विशेष समुदायलाई विशेष सेवा प्रदान गर्ने रणनीति तथा कार्यनीति र सेवा प्रवाह दस्तावेज ।

२४				२.१.४	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई कुनै क्षमता अभिवृद्धिको अवसर प्रदान गर्दा सबैलाई समान अवसर हुने गरी र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्रभाग प्राप्त हुनेगरी सकारात्मक विभेदको नीति लिएको । नलिएको	०-१	१	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई कुनै क्षमता अभिवृद्धिको अवसर प्रदान गर्दा सबैलाई समान अवसर हुने गरी र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्रभाग प्राप्त हुनेगरी सकारात्मक विभेदको नीति लिएको ।	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई कुनै क्षमता अभिवृद्धिको अवसर प्रदान गर्दा सबैलाई समान अवसर हुनेगरी र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई समेत सेवा प्राप्त हुनेगरी सकारात्मक विभेदको नीति लिएको ।	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई कुनै क्षमता अभिवृद्धिको अवसर प्रदान गर्दा सबैलाई समान अवसर पाइने गरी र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्रभाग प्राप्त हुनेगरी सकारात्मक विभेदको नीति नरहेको ।	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई क्षमता अभिवृद्धिको अवसर प्रदान गर्ने सकारात्मक विभेदको नीति तथा रणनीति दस्तावेज ।
२५	कार्यप्रणाली समावेशी	४	२.२.१	महिला रपुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहकोनिश्चित कार्यनीति छ । छैन ?	०-१	१	महिला रपुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहकोनिश्चित कार्यनीति रहेको ।	महिला रपुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहकोनिश्चित कार्यनीति भएपनि कार्यान्वयनमा नरहेको ।	महिला रपुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहकोनिश्चित कार्यनीति नरहेको ।	महिला रपुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको कार्यनीति दस्तावेज ।	

२ ६				२.२.२	स्थानीय सरकारमालैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था छ।छैन ? (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिकसमानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाकोव्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित गरिए।नगरिएको)	०-१	१	स्थानीय सरकारमालैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था रहेको (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिकसमानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाकोव्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित रहेको)	स्थानीय सरकारमालैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था रहेको (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिकसमानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाकोव्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित रहेको) तर कार्यान्वयनमा नरहेको	स्थानीय सरकारमालैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था रहेको (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिकसमानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाकोव्यवस्था नगरिएको)।	स्थानीय सरकारको संगठन संरचना र लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको कार्य निर्देश शर्त र जिम्मेवारी किटान दस्तावेज
२ ७				२.२.३	स्थानीयसरकारबाट कार्यालयमा हुन सक्ने कुनै पनि प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाव महिलाहिंसा नियन्त्रणको लागिआचार संहिता बनाएर लागु गरिएको छ। छैन ?	०-१	१	स्थानीयसरकारबाट कार्यालयमा हुन सक्ने सबै प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाव महिलाहिंसा नियन्त्रणको लागिआचार संहिता बनाएर लागु गरिएको।	स्थानीयसरकारबाट कार्यालयमा हुन सक्ने दुर्व्यवहार, भेदभाव र महिलाहिंसा नियन्त्रण सम्बन्धी आचार संहिता रहेको तर कार्यान्वयन नभएको।	स्थानीयसरकारबाट कार्यालयमा हुन सक्ने दुर्व्यवहार, भेदभाव र महिलाहिंसा नियन्त्रण सम्बन्धी आचार संहिता केही पनि नरहेको।	स्थानीयसरकारबाट कार्यालयमा हुन सक्ने सबै प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाव महिलाहिंसा नियन्त्रण सम्बन्धी आचार संहिता दस्तावेज।निर्णय पुस्तिका।

२८				योजना तर्जुमासमितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिकसमानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता भए नभएको र यस समितिले वडा तहमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन गरे नगरेको	०-१	१	योजना तर्जुमासमितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिकसमानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता रहेको र यस समितिले वडा तहमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन समेत गरेको	योजना तर्जुमासमितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिकसमानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता रहेको र यस समितिले वडा तहमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन समेत गरेको	योजना तर्जुमासमितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिकसमानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता नरहेको र यस समितिले वडा तहमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन समेत गरेको	योजना तर्जुमासमितिलाई र लैङ्गिकसमानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिले सुझाव दिएको दस्तावेज, बैठकको उपस्थिति तथा निर्णय पुस्तिका र वडास्तरमा गरेको अनुगमन प्रतिवेदन ।
२९	समिति, उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व	४	२.३.१	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायबाट महिला र पुरुषको समावेशी प्रतिनिधित्वहुने व्यवस्था रहे ।नरहेको ?	०-१	१	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायबाट महिला र पुरुषको समानुपातिक समावेशी र प्रतिनिधित्वहुने व्यवस्था रहेको ।	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायबाट समानुपातिक प्रतिनिधित्वहुने व्यवस्था रहेपनि व्यवहारमा केहीकोमात्र	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायबाट समावेशी र समानुपातिक प्रतिनिधित्वहुने व्यवस्था नरहेको ।	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायबाट समावेशी प्रतिनिधित्व भएको उपस्थिति तथा निर्णय पुस्तिका ।

								प्रतिनिधित्व हुने गरेको।		
३०			२.३.३	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफल तथा निर्णय निर्माणमा स्वस्थ ढंगले भागलिन पाए । नपाएको ?	०-१	१	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफल तथा निर्णय निर्माणमा स्वस्थ ढंगले भागलिन पाएको ।	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफलमा भागलिन पाए पनि निर्णय निर्माणमा भूमिका खेल्न नसकेको ।	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफल तथा निर्णय निर्माणमा स्वस्थ ढंगले भागलिन नपाएको ।	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूको छलफल सहभागिताको उपस्थिति र निर्णय पुस्तिकाको प्रति ।
३१			२.३.३	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोहितहुने	०-१	०.५	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोहितहुने	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोहितहुने	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले दिएका सुझावहरु ।	

				गरी विश्लेषण सहित नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरे नगरेको ?			गरी विश्लेषण सहित नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरेको ।	गरी विश्लेषण नगरी नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरेको ।	गरी विश्लेषण र सुझाव केहीपनि दिने नगरेको ।	
३२			२.३.४	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोहितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरूको कार्यान्वयन हुने गरे नगरेको ?	०-१	१	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोहितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरूको प्रायः कार्यान्वयन हुने गरेको ।	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोहितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरूको कार्यान्वयन कहिले काहीँमात्र हुने गरेको ।	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोहितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरूको कार्यान्वयन हुने नगरेको ।	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोहितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरू र कार्यान्वयन समीक्षा
३३	वित्त व्यवस्थापनप्रणालीमा	४	२.४.१	स्थानीय तहमा महिलाविकास, लैङ्गिक हिंसा बिरुद्ध, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि जस्ता विषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि लागि बार्षिक	०-१	१	स्थानीय तहमा महिलाविकास, लैङ्गिक हिंसा बिरुद्ध, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि जस्ता विषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि लागि बार्षिक	स्थानीय तहमा महिलाविकास, लैङ्गिक हिंसा बिरुद्ध, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि जस्ता विषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि लागि बार्षिक	स्थानीय तहमा महिलाविकास, लैङ्गिक हिंसा बिरुद्ध, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि जस्ता विषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि लागि बार्षिक	स्थानीय तहमा महिलाविकास, लैङ्गिक हिंसा बिरुद्ध, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि जस्ता विषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि लागि बार्षिक

						आर्थिक ऐनमा उल्लेखगरी छुट्टै कोष स्थापना गरिएको । नगरिएको ?			आर्थिक ऐनमा उल्लेखगरी छुट्टै कोष स्थापना भएको ।	आर्थिक ऐनमा उल्लेखगरी छुट्टै कोष स्थापना गर्ने निर्णय भएको तर कार्यान्वयननभएको ।	कोष स्थापना नभएको ।	
३४				२.४.२	०-१	१	के आदिवासीजनजाति, दलित अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि वजेटको व्यवस्था भएकोछ ? उनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा गरिएकोछ ?		आदिवासीजनजाति, दलित अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि वजेटको व्यवस्था भएकोतथाउनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा गरिएको।	आदिवासीजनजाति, दलित अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि वजेटको व्यवस्था भएकोतरउनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा भने नभएको।	आदिवासीजनजाति, दलित अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि वजेटको व्यवस्था तथाउनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा नभएको।	आदिवासीजनजाति, दलित अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि वजेट तथा कार्यक्रम दस्तावेजहरु ।
३५				२.४.३	०-१	०.५	के स्थानीयसरकारमा लैङ्गिक डेस्कको विकासको र आवश्यक मानवीय श्रोतहरु लागि वजेटको व्यवस्थाभएको छ ? सो अनुसार कार्यक्रम पहिचानगरिएकोछ ?		स्थानीयसरकारमा लैङ्गिक डेस्कको विकासको र आवश्यक मानवीय श्रोतहरु लागि वजेटको व्यवस्थाभएको तथासो अनुसार कार्यक्रम पहिचानगरिएको।	स्थानीयसरकारमा लैङ्गिक डेस्कको विकासको र आवश्यक मानवीय श्रोतहरु लागि वजेटको व्यवस्थाभएको तरसो अनुसार कार्यक्रम पहिचाननगरिएको।	स्थानीयसरकारमा लैङ्गिक डेस्कको विकासको र आवश्यक मानवीय श्रोतहरु लागि वजेट तथा कार्यक्रम प्रवन्ध नै नभएको ।	स्थानीयसरकारमा लैङ्गिक डेस्कको व्यवस्था तथा सोको लागि आवश्यक जनशक्ति, वजेट तथा कार्यक्रमको व्यवस्थाभएको दस्तावेज ।

३६				२.४.४	स्थानीयसरकारले समावेशी सूचनाप्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था गरे । नगरेको र कम्प्युटरकृतलेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना दिने वा नदिने गरेको ।	०-१	१	स्थानीयसरकारले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था गर्ने गरेको र कम्प्युटरकृतलेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना दिने गरेको ।	स्थानीयसरकारले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था गरे पनि कम्प्युटरकृतलेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना दिने नगरेको ।	स्थानीयसरकारले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था नगरेको र कम्प्युटरकृतलेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना पनि नदिने गरेको ।	स्थानीयसरकारले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन बजे विनियोजन गरेको दस्तावेज र सूचना प्रणाली र यसबाट प्रवाहित सूचनाहरू ।
३७		तथ्याङ्क सङ्कलन तथा व्यवस्थापन	४	२.५.१	के स्थानीयसरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारभूत खण्डिकृत सूचना।तथ्याँक संकलनतथा अध्यावधिकगर्ने गरेको छ ? (लिङ्ग, उमेर, जात, र आर्थिक स्थिति आदि) (गाउँ।नगर प्रोफाईल)	०-१	१	स्थानीयसरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका(लिङ्ग, उमेर, जात, र आर्थिक स्थिति आदि) समावेश भएको आधारभूत खण्डिकृत सूचना।तथ्याँक संकलनगर्ने गरेको र खण्डीकृत तथ्याँकको समय समयमा अध्यावधिकगर्ने गरेको छ ।	स्थानीयसरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका(लिङ्ग, उमेर, जात, र आर्थिक स्थिति आदि) समावेश भएको आधारभूत खण्डिकृत सूचना।तथ्याँक संकलनगरेको तर खण्डीकृत तथ्याँकको अध्यावधिकनगरेको ।	स्थानीयसरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका(लिङ्ग, उमेर, जात, र आर्थिक स्थिति आदि) समावेश भएको आधारभूत खण्डिकृत सूचना।तथ्याँक संकलनपनि नगरेको ।	महिला, पुरुष, बालबालिका, सबै जातजातिका (लिङ्ग, उमेर, जात, र आर्थिक स्थिति आदि) खण्डिकृत तथ्याङ्क सहितको गाउँ।नगर प्रोफाईल ।
३८				२.५.२	स्थानीय सरकारलेआफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारभूत सूचना।तथ्याँक	०-१	१	स्थानीय सरकारलेआफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारभूत सूचना।तथ्याँक	स्थानीय सरकारलेआफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारभूत सूचना।तथ्याँक	स्थानीय सरकारलेआफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारभूत सूचना।तथ्याँक	स्थानीय स्तरका समुदायस्तरका आधारभूत सूचना।तथ्याँक र नक्साङ्कन सहितको गाउँ।नगरप्रोफाईल ।

				संकलन गर्दा बेरोजगार तथागरिबको पहिचान गरी छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन गर्ने गर । नगरेको (गाउँ।नगरप्रोफाईल)			संकलन गर्दा बेरोजगार तथागरिबको पहिचान गरी छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन गर्ने गरेको ।	संकलन गर्दा बेरोजगार तथागरिबको पहिचान गरेको तर छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन नगरेको ।	संकलन गर्दा बेरोजगार तथागरिबको पहिचान नै नभएकोले छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन गर्ने नगरेको	
३९			२.५.३	के स्थानीयसरकारले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई आधार मानिस्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने गरेको छ ?	०-१	०.५	स्थानीयसरकारले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई आधार मानिस्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने गरेको ।	स्थानीयसरकारले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई आधार मानिस्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने नीति बनाएको तर कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीयसरकारले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई आधार मानिस्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने नगरेको ।	स्थानीयपार्श्वचित्र र खण्डीकृत तथ्यांक तथा सूचनाको विवरण र स्थानीय विकास योजना तर्जुमा दस्तावेज ।
४०			२.५.४	स्थानीय सरकारलेआफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा पाउनेहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथातथ्याँक अध्यावधिक गर्ने गरे । नगरेको ?	०-१	१	स्थानीय सरकारलेआफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा पाउनेहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथातथ्याँक अध्यावधिक गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारलेआफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा पाउनेहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन गरेपनि तथ्याँक अध्यावधिक नगरेको ।	स्थानीय सरकारलेआफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा पाउनेहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथातथ्याँक अध्यावधिक गर्ने नगरेको ।	स्थानीय सरकारलेआफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा तथा पञ्जिकरणको अभिलेख ।

४ १	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास २०	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	८	३.१.१	लैङ्गिक तथासमावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार गरे नगरेको र छुट्टैशिर्षकमा बजेट विनियोजन भए । नभएको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा आए । नआएको ?	०-१	०.५	लैङ्गिक तथासमावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार गरी छुट्टैशिर्षकमा बजेट विनियोजन हुने गरेको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा नआएको ।	लैङ्गिक तथासमावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार भएपनि छुट्टैशिर्षकमा बजेट विनियोजन हुने नगरेको तथा यस्ता कार्यमा भए गरेको खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा नआएको ।	लैङ्गिक तथासमावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार नगरेको, छुट्टैशिर्षकमा बजेट विनियोजन हुने नगरेको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि समेत स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा नआएको ।	लैङ्गिक तथासमावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना, वार्षिक बजेट किताब र लैससासमा खर्च गर्ने कार्यविधि ।
४ २				३.१.२	स्थानीय सरकारकापदाधिकारी।कर्मचारीहरूले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैङ्गिक हिंसा सम्बन्धी तालिम लिएका छन् वाछैनन् र तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा अन्य सबै महिला र पुरुषको समानसहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चितता गरिएको थियो वा थिएन ?	०-१	१	स्थानीय सरकारकापदाधिकारी।कर्मचारीहरूले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैङ्गिक हिंसा सम्बन्धी तालिम लिएको र तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा अन्य सबै महिला र पुरुषको समानसहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चितता गरिएको ।	स्थानीय सरकारकापदाधिकारी।कर्मचारीहरूले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैङ्गिक हिंसा सम्बन्धी तालिम लिए पनि तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा अन्य सबै महिला र पुरुषको समानसहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चितता नगरिएको ।	स्थानीय सरकारकासबै पदाधिकारी।कर्मचारीहरूले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैङ्गिक हिंसा सम्बन्धी तालिम नलिएका र तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा अन्य सबै महिला र पुरुषको समानसहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चितता नगरिएको ।	स्थानीय तहकापदाधिकारी तथा कर्मचारीहरू र समावेशी सदस्यहरूलाई तालिम प्रदान गर्दा कुल संख्याका आधारमा महिला तथापुरुषको सहभागी संख्याको अनुपात विश्लेषण प्रतिवेदन।

४ ३				३.१.३	तालिमका विषयवस्तुको प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग र महिलाका आवश्यकतासमेटिएको र तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिने गरिएको छ । छैन ?	०-१	०.५	तालिमका विषयवस्तुको प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग तथा महिलाका आवश्यकतासमेटिएको र तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिने गरिएको ।	तालिमका विषयवस्तुको प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग र महिलाका आवश्यकतासमेटिए पनि तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिने नगरिएको ।	तालिमका विषयवस्तुको प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग हुने नगरेको, महिलाका आवश्यकतापनि नसमेटिएको र तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण समेत लिने नगरिएको ।	तालिममा समेटिएको विषयवस्तु, भाषाको लेखन र प्रयोगको स्तर, आवश्यकतामा आधारित भएको तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण प्रतिवेदन ।
४ ४				३.१.४	महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू (प्राविधिक तालिम, क्षमता विकास, नेतृत्व विकासको तालिम, भ्रमण) छन । छैनन् ? सो अनुसारको बजेटविनियोजन गरिएको छ । छैन ?	०-१	१	महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू रहेका र सो अनुसारको बजेटविनियोजन हुने गरेको ।	महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू भएपनि सो अनुसारको बजेटविनियोजन हुने नगरेको ।	महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू सो अनुसार बजेटविनियोजन हुने नगरेको ।	महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीको क्षमता विकाससम्बन्धी प्राविधिक तालिम, नेतृत्व विकासको तालिम, भ्रमण आदिको प्रतिवेदन र परिमाण खुल्ने बजेट खर्च विवरण ।

४ ५				म.१.५ के स्थानीयसरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धी तालिम दिन तथाकार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने यथेष्ट मानवीय श्रोत छन् ? (विषयगत तालिमप्राप्त जनशक्ति संख्या)	०-१	०.५	स्थानीयसरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धी तालिम दिन तथाकार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने यथेष्ट मानवीय श्रोत रहेको ।	स्थानीयसरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धी तालिम दिन तथाकार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने केही मानवीय श्रोत रहेको ।	स्थानीयसरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धी तालिम दिने तथाकार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने मानवीय श्रोत नरहेको ।	स्थानीयसरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धी तालिम तथाकार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने विषयगत तालिमप्राप्त जनशक्ति संख्या विवरण ।
४ ६				म.१.५ के स्थानीयसरकारमा मानव संसाधन विकास केन्द्र वा शाखा वा इकाइको व्यवस्था छ ?	०-१	०.५	स्थानीयसरकारमा मानव संसाधन विकास केन्द्र वा शाखा वा इकाइको व्यवस्था रहेको ।	स्थानीयसरकारमा मानव संसाधन विकास केन्द्र वा शाखा वा इकाइको व्यवस्था भएपनि जनशक्ति नखटाइएको ।	स्थानीयसरकारमा मानव संसाधन विकास केन्द्र वा शाखा वा इकाइ र सो सम्बन्धी जनशक्ति नहेको ।	स्थानीयसरकारको संगठन संरचना र कार्यरत जनशक्तिको शाखागत विवरण ।
४ ७				म.१.७ महिला रवन्चितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन कार्यक्रम रहे नरहेको र कार्यान्वयन भए नभएको । (संचालित तालिम कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	०-१	१	महिला रवन्चितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन हुने गरेको ।	महिला रवन्चितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षाका हुने गरेपनि सबैले अवसर नपाएको ।	महिला रवन्चितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षाका हुने नगरेको र कार्यक्रम समेत नरहेको ।	स्थानीय तहको वार्षिक कार्यक्रम र महिला तथावन्चितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी सम्बन्धी कार्यक्रमहरूको उपस्थिति विवरण ।

४ ८				३.१.८	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाह्रवटा प्रतिवद्ताहरूका बारेमा स्थानीयसरकारका पदाधिकारीहरू वा कर्मचारीहरूलाई जानकारी छ ? सोको लागि अभिमुखीकरणगरिए कोछ ? (कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	०-१	०	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाह्रवटा प्रतिवद्ताहरूका बारेमा स्थानीयसरकारका पदाधिकारीहरू वा कर्मचारीहरूलाई जानकारी दिन अभिमुखीकरणगरिए को ।	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाह्रवटा प्रतिवद्ताहरूका बारेमा स्थानीयसरकारका पदाधिकारीहरू वा कर्मचारीहरूलाई जानकारी दिने कार्यक्रम रहेपनि सञ्चालन नभएको ।	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाह्रवटा प्रतिवद्ताहरूका बारेमा स्थानीयसरकारका पदाधिकारीहरू वा कर्मचारीहरूलाई जानकारी दिने कुनै कार्यक्रम नरहेको ।	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाह्रवटा प्रतिवद्ताहरूका बारेमा स्थानीयसरकारका पदाधिकारीहरू वा कर्मचारीहरूलाई जानकारी दिने अभिमुखीकरणकार्यक्रमको संख्या र उपस्थिति विवरण ।
४ ९	अनौपचारिक मूल्य, मान्यता र कुसंस्कार विरुद्ध जनचेतना	४	३.२.१	महिला विरुद्धसवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू र सो अनुसारको बजेट विनियोजन गरीकार्यक्रम समयैमा सम्पन्न गरेको छ ? (कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	०-१	१	महिला विरुद्धसवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू र सो अनुसारको बजेट विनियोजन गरीकार्यक्रम समयैमा सम्पन्न हुने गरेको ।	महिला विरुद्धसवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू रहेपनि सो अनुसारको बजेट विनियोजन तथा कार्यक्रम सञ्चालन नभएको ।	महिला विरुद्धसवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू नरहेको र यसकालागि बजेट समेत विनियोजन हुने नगरेको ।	महिला विरुद्धसवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू र बजेट विवरण तथा सञ्चालित कार्यक्रम कार्यक्रम संख्या, मिति र उपस्थिति विवरण ।	
५ ०			३.२.२	लैङ्गिकहिंसारहित गाऊ ।नगरपालिका घोषणा गरेको छ ? (घोषणा गरेको मिति) र महिला हिंसाविरुद्ध सून्य सहिष्णुता अपनाएको छ ?	०-१	०	लैङ्गिकहिंसारहित गाऊ ।नगरपालिका घोषणा भएको र महिला हिंसाविरुद्ध सून्य सहिष्णुता अपनाइएको ।	लैङ्गिकहिंसारहित गाऊ ।नगरपालिका घोषणा भएपनि महिला हिंसाका घटना उल्लेख्य रुपमा नघटेको ।	लैङ्गिकहिंसारहित गाऊ ।नगरपालिका घोषणा पनि नभएको र महिला हिंसाका घटना उल्लेख्य संख्यमा रहेको ।	लैङ्गिकहिंसारहित गाऊ ।नगरपालिका घोषणा गरेको मिति तथा लिइएका निर्णय विवरण र स्थानीय न्यायिक समिति वा प्रहरीमा महिला हिंसासम्बन्धी उजुरीदर्ता विवरण ।	

					(घटेका घटना संख्या र लिइएका निर्णय)						
५ १					स्थानीय सरकारले महिला विरुद्धसवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू संचालन गर्नेगरेको छ ? (कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति तथा निर्णय पुस्तिका)	०-१	१	स्थानीय सरकारले महिला विरुद्धसवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने गरिएको ।	महिला विरुद्धसवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू स्थानीय सरकारहरूले संचालन गर्नेगरे पनि प्रभावकारी नभएको ।	स्थानीय सरकारले महिला विरुद्धसवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने नगरेको ।	स्थानीय सरकारले सञ्चालन गरेका महिला विरुद्धसवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमको उपस्थिति तथा निर्णय पुस्तिका
५ २					के स्थानीयसरकारले समाजमा रहेका विभिन्न कुसंस्कार जस्तै (जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बालविवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि जस्ता सामाजिक कुरीति हटाउन कार्यक्रमहरू संचालनगर्ने गरेको छ ? (कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	०-१	१	स्थानीयसरकारले समाजमा रहेको विभिन्न कुसंस्कार जस्तै जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बालविवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि जस्ता सामाजिक कुरीति हटाउन कार्यक्रमहरू संचालनगर्ने गरेको ।	स्थानीयसरकारले समाजमा रहेका विभिन्न कुसंस्कार जस्तै जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बालविवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि मध्ये केहीमात्र सामाजिक कुरीति हटाउने कार्यक्रम संचालनगर्ने गरेको ।	स्थानीयसरकारले समाजमा रहेका विभिन्न कुसंस्कार जस्तै जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बालविवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि सामाजिक कुरीति हटाउने कार्यक्रम संचालनहालसम्म नगरेको ।	स्थानीयसरकारले समाजमा रहेका विभिन्न कुसंस्कार जस्तै जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बालविवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि सामाजिक कुरीति हटाउन सञ्चालन गरेका कार्यक्रमको संख्या र उपस्थिति ।

२३	५	कानूनी साक्षरता	४	३.१	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत जनप्रतिनिधिहरू र पालिकामा कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, बिषयगत कानूनहरू, पालिकाले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनहरूको बारेमा अभिमुखीकरण गर्ने गरे । नगरेको ?	०-१	०.५	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत जनप्रतिनिधिहरू र पालिकामा कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, बिषयगत कानूनहरू, पालिकाले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनको बारेमा अभिमुखीकरण गर्ने गरिएको	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत केही जनप्रतिनिधिहरू तथा पालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरूमध्ये केही सिमितलाई मात्र नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, बिषयगत कानूनहरू, पालिकाले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनको बारेमा अभिमुखीकरण गरिएको ।	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत केही जनप्रतिनिधिहरू तथा पालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरूमध्ये कसैलाई पनि नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, बिषयगत कानूनहरू, पालिकाले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनको बारेमा अभिमुखीकरण नगरिएको ।	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत जनप्रतिनिधिहरू र पालिकामा कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान र अन्य प्रचलित कानूनको बिषयमा गरिएको अभिमुखीकरण कार्यक्रमको संख्या र उपस्थिति विवरण ।
----	---	-----------------	---	-----	---	-----	-----	--	--	--	--

५ ४				स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्यहरू, सभाका सदस्यहरू र पालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखहरूलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समाधान गर्नु पर्ने मूल समस्या तथा सवाल लगायत मुख्य विषयवस्तुका सम्बन्धमा समय समयमा अभिमुखीकरण गर्ने गरे। नगरेको ?	०-१	१	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्यहरू, सभाका सदस्यहरू र पालिकाका प्रमुख, प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखहरूलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समाधान गर्नु पर्ने मूल समस्या तथा सवाल लगायत मुख्य विषयवस्तुका सम्बन्धमा समय समयमा अभिमुखीकरण गर्ने गरेको	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्यहरू, सभाका सदस्यहरू र पालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखहरूमध्ये केहीलाई मात्र कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समाधान गर्नु पर्ने मूल समस्या तथा सवाल लगायत मुख्य विषयवस्तुका सम्बन्धमा अभिमुखीकरण गरिएको।	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्यहरू, सभाका सदस्यहरू र पालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखहरूलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समाधान गर्नु पर्ने मूल समस्या तथा सवाल लगायत मुख्य विषयवस्तुका सम्बन्धमा कुनैपनि अभिमुखीकरण नभएको।	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्यहरू, सभाका सदस्यहरू र पालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखहरूलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समाधान गर्नु पर्ने मूल समस्या तथा सवाल लगायत मुख्य विषयवस्तु समेटेी गरिएको अभिमुखीकरण कार्यक्रमको संख्या र उपस्थिति विवरण।
५ ५				के महिलाहरूको लागि कानूनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू संचालित भएका छन् ? (जस्तै: कानूनी हकअधिकार, एकल महिला, र चेलिबेटी बेचबिखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिँसा विरुद्धका कार्यक्रम आदिवारेनियमितरु पमाअनुशिक्षण हुने गरेको।	०-१	०.५	महिलाहरूको लागि कानूनी शिक्षा सम्बन्धी - कानूनी हकअधिकार, एकल महिला, र चेलिबेटी बेचबिखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिँसा विरुद्धका कार्यक्रम आदिवारेनियमितरु पमाअनुशिक्षण हुने गरेको।	महिलाहरूको लागि कानूनी शिक्षा सम्बन्धी - कानूनी हकअधिकार, एकल महिला, र चेलिबेटी बेचबिखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिँसा विरुद्धका कार्ययमा अभिमुखीकरण हुने गरेको।	महिलाहरूको लागि कानूनी शिक्षा सम्बन्धी - कानूनी हकअधिकार, एकल महिला, र चेलिबेटी बेचबिखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिँसा विरुद्धका कार्यक्रम आदिवारेअनुशिक्षण कार्यक्रम संख्या र पटक तथा सहभागी संख्या	

				विरुद्धका कार्यक्रम आदिबारेअनुशिक्षण)						
५ ६				महिलाहरूको लागिसंचालित कानूनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू संचालनबाट के उनीहरु लाभान्वितभएका छन् ? (जस्तै: कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, चेलिबेटीबेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा विरुद्धकार्यक्रम आदिबारे अनुशिक्षण र यसको असर)	०-१	०.५	महिलाहरूको लागिसंचालित कानूनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू संचालनबाट कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, चेलिबेटीबेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा विरुद्धमहिलाहरु सशक्तिकरण भएको ।	महिलाहरूको लागिसंचालित कानूनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू संचालनबाट कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, चेलिबेटीबेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा विरुद्धकाबिषयहरु मध्ये केहीमा महिलाहरुको सशक्तिकरण भएको ।	महिलाहरूको लागिसंचालित कानूनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू संचालन नभएको र यसले महिलाको कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, चेलिबेटीबेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा विरुद्धकार्यक्रमहरु मा महिलाहरु सशक्त नभएको ।	महिलाहरूको लागिसंचालित कानूनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू जस्तै: कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, चेलिबेटीबेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा विरुद्धकार्यक्रम आदिबारे अनुशिक्षण कार्यक्रम संख्या र पटक तथा सहभागी संख्या

५ ७	विपद व्यवस्थापनमा समावेशिता	४	स्थानीय सरकारलेविपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति सहितको कार्यविधि स्वीकृतगर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायसँग परामर्स गरे । नगरेको र यस्तादस्तावेजमा सिमान्तीकृत वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान रहे। नरहेको ?	०-१	१	स्थानीय सरकारलेविपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति सहितको कार्यविधि स्वीकृतगर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायसँग परामर्स हुने गरेको र यस्तादस्तावेजमा सिमान्तीकृत वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान समेत रहेको ।	स्थानीय सरकारलेविपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति सहितको कार्यविधि स्वीकृतगर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायका सिमित व्यक्तिसँगमात्र परामर्श लिने गरेको र यस्तादस्तावेजमा सिमान्तीकृत वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान नरहेको ।	स्थानीय सरकारलेविपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति सहितको कार्यविधि स्वीकृतगर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायसँग परामर्श लिने नगरेको र यस्तादस्तावेजमा सिमान्तीकृत वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरीएको विशेष राहतको प्रावधान समेत नरहेको ।	स्थानीय सरकारलेविपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति सहितको कार्यविधिको प्रति र निर्माणको क्रममा गरिएको परामर्श कार्यक्रमको उपस्थिति र सहभागिता विवरण ।
५ ८			स्थानीयस्तरको विपद सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा लाभान्वित समूहमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्याङ्क राखी आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत	०-१	१	स्थानीयस्तरको विपद सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा लाभान्वित समूहमा महिला र वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्याङ्क राखी आपतकालीन कार्य	स्थानीयस्तरको विपद सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा लाभान्वित समूहका महिला र वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको तथ्याङ्क राखी आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण गर्ने गरेको ।	स्थानीयस्तरको विपद सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा लाभान्वित समूहका महिला र वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको तथ्याङ्क नराखी आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण गर्ने गरेको ।	स्थानीयस्तरको विपद सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा लिइएको लाभान्वित समूहका महिला र वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको तथ्याङ्क तथा राखी आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरणको सूची ।

						सञ्चालन तथा राहत वितरण गर्ने गरेको ?						
५ ९						समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यगर्दा लाभान्वित समूहमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको सहभागितामा उनीहरूलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखी गर्ने गरे । नगरेको ?	०-१	१	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यगर्दा लाभान्वित समूहमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको सहभागितामा उनीहरूलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखी सञ्चालन गर्ने गरेको ।	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यगर्दा लाभान्वित समूहमा महिला तथा केही वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको सहभागितामा उनीहरूलाई प्राथमिकतामा राखी सञ्चालन गर्ने गरेको ।	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यगर्दा लाभान्वित समूहमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको सहभागिता विना उनीहरूलाई विशेष प्राथमिकता नदिइ सञ्चालन गर्ने गरेको ।	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यका लाभान्वित समूह र उनीहरूको दिएको प्राथमिकता तथा सहभागिता विवरण ।
६ ०						विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको सहभागितामा निर्णय गर्ने गरे । नगरेको ?	०-१	१	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको सहभागितामा निर्णय गर्ने गरेको ।	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय मध्ये सिमितको सहभागितामा निर्णय गर्ने गरेको ।	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको सहभागितामा विना नै निर्णय गर्ने गरेको ।	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको सहभागितामा भएको उपस्थिति विवरण ।

६ १	सेवा प्रवाह २०	पूर्वाधार विकास	४	४.१.१	स्थानीय तहकाभवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ, डिजायन, लगत अनुमानतयार गर्दा संरचना निर्माण भएपछि महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिलेनिर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरीलैडिङ्गक, बालरअपाङ्ग मैत्री / संबेदनशील संरचनाको प्रावधान सहित हुने गरे । नगरेको ?	०-१	०.५	स्थानीय तहकाभवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ, डिजायन, लगत अनुमानतयार गर्दा महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिलेनिर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरीलैडिङ्गक, बालरअपाङ्ग मैत्रीतथासंबेदनशील संरचना निर्माण हुनेगरी स्वीकृत हुने गरेको ।	स्थानीय तहकाभवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ, डिजायन, लगत अनुमानतयार गर्दा अपाङ्गता भएका व्यक्तिलेनिर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरीभएपनि लैडिङ्गक र बालमैत्रीतथासंबेदनशील संरचना निर्माण हुनेगरी स्वीकृत नहुने गरेको ।	स्थानीय तहकाभवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ, डिजायन, लगत अनुमानतयार गर्दा महिला, बालबालिका र अपाङ्गता भएका व्यक्तिलेनिर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरीलैडिङ्गकबालमैत्री तथासंबेदनशील संरचना निर्माण हुनेगरी स्वीकृत नहुने गरेको	स्थानीय तहकाभवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि स्वीकृत ड्रइङ, डिजायन, लगत अनुमानतथा संरचना निर्माण भएपछि महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिलेनिर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरीलैडिङ्गक, बालरअपाङ्ग मैत्री / संबेदनशील संरचनाकोड्रइङ, डिजायन भएको प्रमाण ।
६ २				४.१.२	स्थानीय तहकाभवन, भौतिक पूर्वाधार तथा संरचनाहरु, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिकपूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचनाहरु निर्माण गर्दा महिला, अपाङ्गता भएकाव्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी	०-१	०.५	स्थानीय तहकाभवन, भौतिक पूर्वाधार तथा संरचनाहरु, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिकपूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचनाहरु निर्माण गर्दा महिला, अपाङ्गता भएकाव्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत	स्थानीय तहकाभवन, भौतिक पूर्वाधार तथा संरचनाहरु, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिकपूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचनाहरुमध्ये केहीको मात्रनिर्माण गर्दा महिला, अपाङ्गता भएकाव्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त	स्थानीय तहकाभवन, भौतिक पूर्वाधार तथा संरचनाहरु, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिकपूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचनाहरु निर्माण गर्दा महिला, अपाङ्गता भएकाव्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी	स्थानीय तहकाभवन, भौतिक पूर्वाधार तथा संरचनाहरु, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिकपूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचनाहरुका ड्रइङ, डिजायन र निर्मित संरचनाको कार्यसम्पन्न प्रतिवेदनहरु ।

				निर्माण गरिएको छ। छैन ?			उपयुक्त हुने गरी निर्माण हुने गरेको।	दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण हुने गरेको।	निर्माण हुने नगरेको।	
६३			४१.३	स्थानीय तहले १५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लान्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथासंरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथाबालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना तयार गर्न निर्देशनदिने गरिएको छ। छैन ?	०-१	०	स्थानीय तहले १५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लान्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथासंरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथाबालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना तयार गर्न निर्देशनदिने गरेको।	स्थानीय तहले १५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लान्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथासंरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथाबालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना तयार गर्नुपर्ने नीति बनाएको तर कार्यान्वयन नभएको।	स्थानीय तहले १५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लान्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथासंरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथाबालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना तयार गर्न निर्देशनदिनेकुनै नीति नै नभएको र हालसम्म यस विषयमा नसोचिएको।	स्थानीय तहले १५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लान्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथासंरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथाबालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना तयार गर्न निर्देशनदिने नीति र स्वीकृत नक्साको प्रति।

६ ४				स्थानीय तहले महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जन विद्युत, विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्न सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू रहे । नरहेको ?	०-१	०.५	स्थानीय तहले महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जन विद्युत, विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्ने सोच बनाएको तर सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू नरहेको ।	स्थानीय तहले महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जन विद्युत, विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्न नीति तथा सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू समेत नरहेको ।	स्थानीय तहले महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जन विद्युत, विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्न सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने नीति तथा आयोजनाहरू ।
६ ५	प्रजनन् स्वास्थ्य	४	४.२.१	गर्भवतीमहिलालाई जोखिमयुक्त, खतरायुक्त काममा नलगाउने गरी वार्षिक नीति र कार्यक्रममा प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी नीति र कार्यक्रम समावेश भए । नभएको ?	०-१	१	गर्भवतीमहिलालाई जोखिमयुक्त, खतरायुक्त काममा नलगा गरी वार्षिक नीति र कार्यक्रममा प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी नीति र कार्यक्रम समावेश गरी सो नीति कार्यान्वयन गरिएको ।	गर्भवतीमहिलालाई जोखिमयुक्त, खतरायुक्त काममा नलगाउने गरी वार्षिक नीति र कार्यक्रममा प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी नीति र कार्यक्रम समावेश भएको तर कार्यान्वयन नभएको ।	गर्भवतीमहिलालाई जोखिमयुक्त, खतरायुक्त काममा नलगाउने नीति र यसको अनुगमन प्रतिवेदन ।

६ ६				४.२.२	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिकस्थलहरु मा बच्चालाई स्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको व्यवस्था र सो को व्यवस्थापन गरिएको छ । छैन ?	०-१	१	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिकस्थलहरु मा बच्चालाई स्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको व्यवस्था र सो को व्यवस्थापन गरिएको ।	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिकस्थलहरु मा बच्चालाई स्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको व्यवस्था गर्ने नीति रहेको तर कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिकस्थलहरु मा बच्चालाई स्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको व्यवस्था सम्बन्धी नीति तथा यसको व्यवस्थापन केहीपनि नभएको ।	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिकस्थलहरु मा बच्चालाई स्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको व्यवस्था गर्ने नीति र यसको अनुगमन प्रतिवेदन ।
६ ७				४.२.३	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा र जनस्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रम लगायत महिलाहरुको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरु संचालन गरिएका छन् ?	०-१	१	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा र जनस्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रम लगायत महिलाहरुको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरु संचालन गरिएका ।	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा र जनस्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रम लगायत महिलाहरुको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी केही विशेष कार्यक्रमहरु मात्र संचालन भएका ।	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा र जनस्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रम लगायत महिलाहरुको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी कुनैपनि विशेष कार्यक्रमहरु संचालित नभएका	सुत्केरी हुँदाको स्वास्थ्य अवस्था सुधार गर्न, किशोरीहरुको लागि प्रजनन र यौन शिक्षा आदानप्रदान गर्न, एचआईभी एड्स, स्तनक्यान्सर, पाठेघरको क्यान्सर र आङ्ग खस्ने अवस्था सुधार गर्ने र स्वास्थ्यशिविरहरु राख्ने जस्ता महिलाको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी कार्यक्रम संख्या र पटक तथा सहभागी संख्या ।
६ ८				४.२.४	महिला, गरिब, निमुखा र बञ्चितिकरणमा परेका व्यक्तिहरुको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम	०-१	०.५	महिला, गरिब, निमुखा र बञ्चितिकरणमा परेका व्यक्तिहरुको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम	महिला, गरिब, निमुखा र बञ्चितिकरणमा परेका व्यक्तिहरुको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम	महिला, गरिब, निमुखा र बञ्चितिकरणमा परेका व्यक्तिहरुको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम	महिला, गरिब, निमुखा र बञ्चितिकरणमा परेका व्यक्तिहरुको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने चालु वर्षको कार्यक्रम र बजेट भएको प्रति र गतवर्षको समीक्षा प्रतिवेदन ।

				र बजेट भए । नभएको ?			र बजेट कार्यान्वयनमा रहेको ।	भएपनि बजेट विनियोजन नभएको ।	सहयोगगर्ने कार्यक्रम र बजेट नभएको ।	
६ ९		शिक्षा कार्यक्रम	४	४.३.१ स्थानीय तहलेआफ्नो पालिका भित्रका विद्यालय जाने उमेरका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्नागराउने प्रवन्ध मिलाए । नमिलाएको ?	०-१	१	स्थानीय तहलेआफ्नो पालिका भित्रका विद्यालय जाने उमेरका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्नागराउने प्रवन्ध मिलाएको ।	स्थानीय तहलेआफ्नो पालिका भित्रका विद्यालय जाने उमेरका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्नागराउने नीति भएपनि पर्याप्त प्रयास नभएको ।	स्थानीय तहलेआफ्नो पालिका भित्रका विद्यालय जाने उमेरका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्नागराउने प्रवन्ध नमिलाएको ।	स्थानीय तहलेआफ्नो पालिका भित्रका विद्यालय जाने उमेरका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्नागराउने निर्णय तथा यसको कार्यान्वयन प्रतिवेदन ।
७ ०				४.३.२ स्थानीय तहलेआफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालिका तथा वञ्चितिकरणमा परेका समूदायकासबै बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक र शैक्षिक सामग्री तथा पोसाक उपलब्ध गराउन छात्रवृत्तिकोव्यवस्था गरी निशपक्ष वितरण	०-१	१	स्थानीय तहलेआफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालिका तथा वञ्चितिकरणमा परेका समूदायकासबै बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक र शैक्षिक सामग्री तथा पोसाक उपलब्ध गराउन छात्रवृत्तिकोव्यवस्था गरी निशपक्ष वितरण	स्थानीय तहलेआफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका केही परिवारका बालिका तथा वञ्चितिकरणमा परेका समूदायकाकेही बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक र शैक्षिक सामग्री तथा पोसाक उपलब्ध गराउन छात्रवृत्तिकोव्यवस्था गरी निशपक्ष वितरण	स्थानीय तहलेआफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालिका तथा वञ्चितिकरणमा परेका समूदायकाकुनै बालबालिकालाई पनि दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक र शैक्षिक सामग्री तथा पोसाक उपलब्ध गराउन छात्रवृत्तिकोव्यवस्था गरी निशपक्ष वितरण	स्थानीय तहलेआफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालिका तथा वञ्चितिकरणमा परेका समूदायकासबै बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक र शैक्षिक सामग्री तथा पोसाक उपलब्ध गराउन छात्रवृत्तिकोव्यवस्था गरी निशपक्ष वितरण हुने प्रवन्ध मिलाउने कार्यक्रम तथा कार्यान्वयन प्रतिवेदन ।

				हुने प्रवन्ध मिलाए । नमिलाएको ?			हुने प्रवन्ध मिलाएको ।	हुने प्रवन्ध मिलाएको ।	हुने प्रवन्ध नमिलाएको ।	
७ १			४.३.३	अशिक्षित महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालित भए । नभएका ? (जस्तै: अभिभावक शिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षाहरू, साथी शिक्षा, कार्यमूलक प्रौढ शिक्षा, बच्चादेखि बच्चा कक्षा, आदि) (कार्यक्रम संख्या र पटक तथा सहभागी संख्या)	०-१	०.५	अशिक्षित महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू अभिभावक शिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षाहरू, साथी शिक्षा, कार्यमूलक प्रौढ शिक्षा, बच्चादेखि बच्चा कक्षा, आदि संचालन भएका ।	अशिक्षित महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू अभिभावक शिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षाहरू, साथी शिक्षा, कार्यमूलक प्रौढ शिक्षा, बच्चादेखि बच्चा कक्षा, आदि संचालन गर्ने नीति भएपनि बजेट विनियोजन नभएको ।	अशिक्षित महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू अभिभावक शिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षाहरू, साथी शिक्षा, कार्यमूलक प्रौढ शिक्षा, बच्चादेखि बच्चा कक्षा आदि कुनैपनि संचालन नभएको ।	अशिक्षित महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू अभिभावक शिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षाहरू, साथी शिक्षा, कार्यमूलक प्रौढ शिक्षा, बच्चादेखि बच्चा कक्षा आदि संचालनको उपस्थिति र चतुर्गमन प्रतिवेदन ।
७ २			४.३.४	विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको लागी प्याड र यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम	०-१	१	विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको लागी प्याड र यौन शिक्षा तथा	केही विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको लागी प्याड र यौन शिक्षा तथा सहजीकरण सम्बन्धी	विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको लागी प्याड र यौन शिक्षा तथा सहजीकरण जस्ता	विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको लागी प्याड र यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन तथा अनुगमनका प्रतिवेदनहरू ।

				संचालन हुने गरे । नगरेको ?			सहजीकरण कार्यक्रम संचालन हुने गरेको ।	सिमित कार्यक्रम संचालन हुने गरेको ।	कुनै कार्यक्रम संचालन हुने नगरेको ।	
७ ३	खानेपानी तथा सरसफाइ	४	४.४.१	गाउँपालिका । नगरपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था, र स्यानीटाइजरको उपयोग गर्ने प्रवन्ध भए । नभएको ?	०-१	१	गाउँपालिका । नगरपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था, र स्यानीटाइजरको उपयोग गर्ने प्रवन्ध भएको ।	गाउँपालिका । नगरपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि एउटै शौचालयको व्यवस्था भएको ।	गाउँपालिका । नगरपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था, र स्यानीटाइजरको उपयोग गर्ने प्रवन्ध नभएको ।	गाउँपालिका । नगरपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था, र स्यानीटाइजरको उपयोग गर्ने प्रवन्ध भए । नभएको अनुगमन गर्ने ।
७ ४			४.४.२	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरुको सक्रिय सहभागितामा वडा वडामा खुला दिसामुख्त पालिका, घरघरमा शौचालय, डाँडा र गौँडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे । नगरेको ?	०-१	१	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरुको सक्रिय सहभागितामा वडा वडामा खुला दिसामुख्त पालिका, घरघरमा शौचालय, डाँडा र गौँडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरेको ।	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरुको सक्रिय सहभागितामा केही वडामा खुला दिसामुख्त पालिका, घरघरमा शौचालय, डाँडा र गौँडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन भएको ।	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरुको सक्रिय सहभागितामा वडा वडामा खुला दिसामुख्त पालिका, घरघरमा शौचालय, डाँडा र गौँडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने नगरेको ।	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरुको सक्रिय सहभागितामा वडा वडामा खुला शौचालय, डाँडा र गौँडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने बजेट र संचालन प्रतिवेदन ।

				सञ्चालन हुने गरे । नगरेको ?			सञ्चालन हुने नगरेको ।	कार्यक्रम रहेको तर कार्यान्वयन नभएको ।	सञ्चालन हुने नगरेको ।	
७ ७		स्वरोजगार तथा आय आर्जन र बजार व्यवस्थापन	४	स्थानीय सरकारको योजना तर्जुमा गर्दा बेरोजगार तथा गरीबीको नक्साङ्कनको समेत आधार लिई महिला तथा बञ्चितकरणमा परेको समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रमहरू राख्ने र वार्षिक बजेटमा समावेश गरी कार्यान्वयन गरिएको छ । छैन ?	०-१	०.५	स्थानीय सरकारको योजना तर्जुमा गर्दा बेरोजगार तथा गरीबीको नक्साङ्कनको समेत आधार लिई महिला तथा बञ्चितकरणमा परेको समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रमहरू राख्ने गरिएको र वार्षिक बजेटमा समावेश गरी कार्यान्वयन गरिएको ।	स्थानीय सरकारको योजना तर्जुमा गर्दा बेरोजगार तथा गरीबीको नक्साङ्कनको समेत आधार लिई महिला तथा बञ्चितकरणमा परेको समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक केही कार्यक्रमहरू राख्ने गरिएको तर र वार्षिक बजेटमा समावेश गरी कार्यान्वयन नभएको।	स्थानीय सरकारको योजना तर्जुमा गर्दा बेरोजगार तथा गरीबीको नक्साङ्कनको समेत आधार लिई महिला तथा बञ्चितकरणमा परेको समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कुनै कार्यक्रम राख्ने नगरिएको ।	स्थानीय सरकारको योजना तर्जुमा गर्नु अगाडि बेरोजगार तथा गरीबीको नक्साङ्कनको समेत आधार लिई महिला तथा बञ्चितकरणमा परेको समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रमको विषयवस्तु, बजेट तथा संख्या

७ ८				स्थानीय सरकारलेस्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोक्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरे । नगरेको ? (कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	०-१	०	स्थानीय सरकारलेस्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोक्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारलेस्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोक्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरेको तर कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय सरकारलेस्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोक्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय नगरेको र कुनै त्यस्ता कार्यक्रम कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय सरकारलेस्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोक्षमता विकासको लागि गरिएका कार्यक्रमहरूको संख्या र उपस्थिति, तथा स्वीकृत कार्यक्रम ।
७ ९				ग्रामीण महिलाप्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिक) रसामाजिक परिचालक तयार गर्ने गरे । नगरेको ? (मनोनयन, नियुक्ति वा गठन र तालिमसम्बन्धी सुचकांक)	०-१	०.५	ग्रामीण महिलाप्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिक) रसामाजिक परिचालक तयार गर्ने गरेको ।	ग्रामीण महिलाप्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिक) रसामाजिक परिचालक तयार गर्ने नीति रहेको तर कार्यान्वयन नभएको ।	ग्रामीण महिलाप्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिक) रसामाजिक परिचालक तयार गर्ने नगरेको ।	ग्रामीण महिलाप्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिक) रसामाजिक परिचालक तयार गर्ने गर्ने निर्णय र मनोनयन, नियुक्ति वा गठन र तालिमसम्बन्धी विवरण ।
८ ०				गरिब तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको	०-१	०	गरिब तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको	गरिब तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको	गरिब तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको	गरिब तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापनमा पालिकाको कार्यक्रम र अनुगमन प्रतिवेदन ।

					व्यवस्थापनमा पालिकाको कार्यक्रम कार्यान्वयन भए । नभएको ?			व्यवस्थापनमा पालिकाको कार्यक्रम कार्यान्वयन भएको ।	व्यवस्थापनमा पालिकाको कार्यक्रम भएको तर कार्यान्वयन नभएको ।	व्यवस्थापनमा पालिकाको कार्यक्रम नभएको ।	
८ १	सुशासन तथा उत्तरदायित्व २०	सुशासन	४	५.१.१	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका विषयमा कार्यपालिका तथा सभाबाट नीति, कानून जारी गरी सोही कानून बमोजिम सम्बन्धित अधिकारीबाट निर्णय गरी कामकाज गर्ने गरेको वा तदर्थ निर्णय गरी कामकाज हुने गरेको ?	०-१	१	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका विषयमा कार्यपालिका तथा सभाबाट नीति, कानून जारी गरी सोही कानून बमोजिम सम्बन्धित अधिकारीबाट निर्णय गरी कामकाज गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका विषयमा कार्यपालिका तथा सभाबाट नीति, कानून जारी गरेपनि सम्बन्धित अधिकारीबाट तदर्थ निर्णय गरी कामकाज हुने गरेको ।	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका विषयमा तदर्थ निर्णय गरी कामकाज हुने गरेको ।	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका विषयमा कार्यपालिका तथा सभाबाट नीति, कानून जारी र कानून बमोजिम सम्बन्धित अधिकारीबाट भएका निर्णय ।
८ २				५.१.२	स्थानीय तहले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार बिरुद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई	०-१	१	स्थानीय तहले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार बिरुद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई	स्थानीय तहले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार बिरुद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई	स्थानीय तहले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार बिरुद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई	स्थानीय तहले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार बिरुद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्राधिकार जस्ता नीति र कार्यान्वयन प्रतिवेदन ।

						अग्राधिकार जस्ता नीति कार्यान्वयनमा ल्याए । नल्याएको ?			अग्राधिकार जस्ता नीति कार्यान्वयनमा ल्याएको ।	अग्राधिकार जस्ता केही नीतिमात्र कार्यान्वयनमा ल्याएको ।	अग्राधिकार जस्ता कुनै नीति कार्यान्वयनमा नल्याएको ।	
८३				५९३	०-१	१	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका बाह्रवटा प्रतिबद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रमतय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरेको छ ? (कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)		महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका बाह्रवटा प्रतिबद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रमतय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरेको ।	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका बाह्रवटा प्रतिबद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रमतय भएपनि कार्यान्वयन नभएको ।	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका बाह्रवटा प्रतिबद्धताका क्षेत्रमा कुनै कार्यक्रमतय नभएको तथा कुनै कार्यान्वयन नभएको ।	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका बाह्रवटा प्रतिबद्धताहरूका क्षेत्रमा स्वीकृत तथा सञ्चालित कार्यक्रमसंख्या र उपस्थिति ।
८४				५९४	०-१	१	संयुक्तराष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा गरिएको प्रतिबद्धता कार्यान्वयनगर्न कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन गरी कार्यक्रमहरू समयैमा सम्पन्न गरेको छ ?		संयुक्तराष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा गरिएको प्रतिबद्धता कार्यान्वयनगर्न कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन गरी कार्यक्रमहरू समयैमा सम्पन्न गर्ने गरेको ।	संयुक्तराष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा गरिएको प्रतिबद्धता कार्यान्वयनगर्न कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन भएपनि कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन नभएको।	संयुक्तराष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा गरिएको प्रतिबद्धता कार्यान्वयनगर्नेकुनै कार्यक्रममा रकम विनियोजन नभएको र हालसम्म कुनै कार्यक्रम नभएको ।	संयुक्तराष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा गरिएको प्रतिबद्धता कार्यान्वयनगर्ने कार्यक्रममा विनियोजित बजेट तथा कार्यक्रम संख्या, कार्यक्रम संचालन भएको संख्या र उपस्थिति ।

८ ५	उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता	४	५.२.१	स्थानीयसरकारले नियमित रुपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने गरे । नगरेको ?	०-१	१	स्थानीयसरकारले नियमित रुपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने गरेको ।	स्थानीयसरकारले आकल झुकल केही कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने गरेको ।	स्थानीयसरकारले कुनै कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने नगरेको ।	स्थानीयसरकारले नियमित रुपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गरेको प्रति र कार्यक्रमको उपस्थिति ।
			५.२.२	स्थानीयसरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथा समुदायका सदस्यको उपस्थिति रहनेगरे । नगरेको ?	०-१	१	स्थानीयसरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथा समुदायको उपस्थिति रहनेगरेको ।	स्थानीयसरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथा समुदायको कहिले काहीँ मात्र उपस्थिति रहनेगरेको ।	स्थानीयसरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रमको उपस्थिति र जिष्टर र बन्चितिकरणमा परेका व्यक्तिको उपस्थिति ।	
८ ६										

८ ७				स्थानीयसरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितकरणमा परेका व्यक्ति तथासमुदायको तर्फबाट स्थानीय सरकारले लिएको नीति तथा कार्यक्रम र सो को कार्यान्वयनविषयमा आवाज उठ्ने गरे । नगरेको र यसरी उठेका प्रश्न उपर स्थानीय सरकारबाट सम्बोधन हुने गरे । नगरेको ?	०-१	१	स्थानीयसरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितकरणमा परेका व्यक्ति तथासमुदायको तर्फबाट स्थानीय सरकारले लिएको नीति तथा कार्यक्रम र सो को कार्यान्वयनविषयमा उठेका प्रश्न उपर स्थानीय सरकारबाट सम्बोधन हुने गरेको ।	स्थानीयसरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितकरणमा परेका व्यक्ति तथासमुदायको तर्फबाट स्थानीय सरकारले लिएको नीति तथा कार्यक्रम र सो को कार्यान्वयनविषयमा आवाज उठ्ने गरे ।	स्थानीयसरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितकरणमा परेका व्यक्ति तथासमुदायको तर्फबाट स्थानीय सरकारले लिएको नीति तथा कार्यक्रम र सो को कार्यान्वयनविषयमा आवाज उठेका प्रश्न र त्यसमा स्थानीय सरकारबाट सम्बोधनको अभिलेख ।
८ ८				स्थानीय सरकारका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याए । नल्याएको ?	०-१	०.५	स्थानीय सरकारका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको ।	स्थानीय सरकारका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरे पनि कार्यान्वयनमा आइनसकेको ।	स्थानीयसरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितकरणमा परेका व्यक्ति तथासमुदायको तर्फबाट स्थानीय सरकारले लिएको नीति तथा कार्यक्रम र सो को कार्यान्वयनविषयमा आवाज उठ्ने गरे ।

८ ९	सूचना तथा संचार	४	५.३.१	स्थानीयसरकारले नियमितरूपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिक गर्ने गरे । नगरेकोर महिला, बालबालिका र आदिवासी जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग, दलित, अपाङ्गता भएकाव्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिकलाई लक्षित गरेर राखेको कार्यक्रम तथा बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउनेगरी सार्वजनिकगरे। नगरेको ?	०-१	१	स्थानीयसरकारले नियमितरूपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिक गर्ने गरेकोर महिला, बालबालिका र आदिवासी जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग, दलित, अपाङ्गता भएकाव्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिकलाई लक्षित गरेर राखेको कार्यक्रम तथा बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउनेगरी सार्वजनिकगरेको ।	स्थानीयसरकारले नियमितरूपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिक गर्ने गरे पनि महिला, बालबालिका र आदिवासी जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग, दलित, अपाङ्गता भएकाव्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिकलाई लक्षित गरेर राखेको कार्यक्रम तथा बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउनेगरी सार्वजनिकनगरेको ।	स्थानीयसरकारले नियमितरूपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिक गर्ने गरेकोर महिला, बालबालिका र आदिवासी जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग, दलित, अपाङ्गता भएकाव्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिकलाई लक्षित गरेर राखेको कार्यक्रम तथा बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउनेगरी सार्वजनिकनगरेको ।	स्थानीयसरकारले नियमितरूपमा समग्र गरेको वार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिकीकरण र महिला, बालबालिका र आदिवासी जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग, दलित, अपाङ्गता भएकाव्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिक लक्षित कार्यक्रम तथा बजेट सार्वजनिकगरेको अभिलेख ।
९ ०			५.३.२	स्थानीयसरकारले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रशारण गर्ने गरे । नगरेको ?	०-१	१	स्थानीयसरकारले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रशारण गर्ने गरेको ।	स्थानीयसरकारले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रशारण गर्ने नीति रहेको तर कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीयसरकारले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रशारण गर्ने नगरेको ।	स्थानीयसरकारले स्थानीय सूचनाहरू स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रशारण गरेको विवरण ।
९ १			५.३.३	के स्थानीयसरकारले स्थानीय रेडियो, एफ.एम. र छापामा माध्यमद्वारा समावेशीकरण तथा लैंगिकसमानता सम्बन्धी सूचना	०-१	१	स्थानीयसरकारले स्थानीय रेडियो, एफ.एम. र छापामा माध्यमद्वारा समावेशीकरण तथा लैंगिकसमानता सम्बन्धी सूचना	स्थानीयसरकारले स्थानीय रेडियो, एफ.एम. र छापामा माध्यमद्वारा समावेशी तथा लैंगिकसमानता सम्बन्धी सूचना	स्थानीयसरकारले स्थानीय रेडियो, एफ.एम. र छापामा माध्यमद्वारा समावेशीकरण तथा लैंगिकसमानता सम्बन्धी सूचना	स्थानीयसरकारले स्थानीय रेडियो, एफ.एम. र छापामा माध्यमद्वारा समावेशीकरण तथा लैंगिकसमानता सम्बन्धी प्रवाहित सूचनाको प्रति ।

				प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गर्ने गरेको छ ?			प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गर्ने गरेको ।	प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गर्ने गरेको ।	प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गर्ने गरेको ।	
९ २			४	के स्थानीयस्तरमा महिला, बालबालिका सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासी जनजाति, दलितमधेशी, मुक्षिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएको व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिक लगायत अन्यलक्षित समुहहरूको सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट यीवर्गहरूको जनचेतनामा वृद्धि भएको छ ? (आधार तथ्यांकसँग समेत तुलना गर्न सकिने)	०-१	१	स्थानीयस्तरमा महिला, बालबालिका सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासी जनजाति, दलितमधेशी, मुक्षिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएको व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिक लगायत अन्यलक्षित समुहहरूको सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट यीवर्गहरूको जनचेतनामा वृद्धि भएको ।	स्थानीयस्तरमा महिला, बालबालिका सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासी जनजाति, दलितमधेशी, मुक्षिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएको व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिक लगायत अन्यलक्षित समुहहरूको सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाह भएपनि यसबाट यीवर्गहरूको जनचेतनामा वृद्धि भएको आधार नभएको ।	स्थानीयस्तरमा महिला, बालबालिका सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासी जनजाति, दलितमधेशी, मुक्षिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएको व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिक लगायत अन्यलक्षित समुहहरूको सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाह नभएको र स्थानीय तहका कार्यक्रमबाट यीवर्गहरूको जनचेतनामा वृद्धि नभएको ।	के स्थानीयस्तरमा महिला, बालबालिका सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासी जनजाति, दलितमधेशी, मुक्षिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएको व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिक लगायत अन्यलक्षित समुहहरूको सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट यीवर्गहरूको जनचेतनामा वृद्धि भएको तथ्यांक वा अध्ययन प्रतिवेदन ।
९ ३	अनुगमन		४	के कार्यक्रमतथा परियोजना कार्यान्वयनबाट सम्बन्धित समुदायले	०-१	१	कार्यक्रमतथा परियोजना कार्यान्वयनबाट सम्बन्धित समुदायले	कार्यक्रमतथा परियोजना कार्यान्वयनबाट सम्बन्धित समुदायले	कार्यक्रमतथा परियोजना कार्यान्वयनबाट सम्बन्धित समुदायले	कार्यक्रमतथा परियोजना कार्यान्वयनबाट सम्बन्धित समुदायले पूरा लाभ लिएको प्रभाव अध्ययन प्रतिवेदन ।

						पूरा लाभ लिन सकेको छ ?			पूरा लाभ लिन सकेको ।	केहीमात्र लाभ लिन सकेको ।	लाभ लिन नसकेको ।	
९ ४				५.४.२	०-१	१	के स्थानीयसरकारले संचालन गरेका कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा लैङ्गिक समानता तथासामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धीकार्यक्रमको संचालनबाट सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभावविश्लेषण गर्ने गरिन्छ ?		स्थानीयसरकारले संचालन गरेका कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा लैङ्गिक समानता तथासामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धीकार्यक्रमको संचालनबाट सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभावविश्लेषण गर्ने गरिएको ।	स्थानीयसरकारले संचालन गरेका कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा लैङ्गिक समानता तथासामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धीकार्यक्रमको संचालनबाट सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभावविश्लेषण गर्ने कार्यक्रम रहेको तर कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीयसरकारले संचालन गरेका कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा लैङ्गिक समानता तथासामाजिक समावेशी विकासकाकार्यक्रमको संचालनबाट सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभावविश्लेषण गर्ने कार्यक्रम नभएको ।	स्थानीयसरकारले संचालन गरेका कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा लैङ्गिक समानता तथासामाजिक समावेशी विकासकाकार्यक्रमको संचालनबाट सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभावविश्लेषण भएको प्रतिवेदन ।
९ ५				५.४.३	०-१	१	के स्थानीयसरकारको समीक्षा बैठकमा महिला, बालबालिका, सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासीजनजाति, दलित मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिकलगायत		स्थानीयसरकारको समीक्षा बैठकमा महिला, बालबालिका, सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासीजनजाति, दलित मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिकलगायत लाई लक्षित कार्यक्रम	स्थानीयसरकारको समीक्षा बैठकमा महिला, बालबालिका, सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासीजनजाति, दलित मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिकलगायत लाई लक्षित कार्यक्रम	स्थानीयसरकारको समीक्षा बैठकमा महिला, बालबालिका, सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासीजनजाति, दलित मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिकलगायत लाई लक्षित	स्थानीयसरकारको समीक्षा बैठकमा महिला, बालबालिका, सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासीजनजाति, दलित मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिकलगायत लाई लक्षित गरी भएको छलफल प्रतिवेदन ।

				लाई लक्षित कार्यक्रम माथि छलफल गर्ने गरेका छ ?			माथि छलफल हुने गरेको ।	माथि यदाकदा छलफल हुने गरेको ।	कार्यक्रम माथि छलफल हुने नगरेको ।	
९ ६				के अनुगमन तथा मूल्याङ्कनबाट सिकेका पाठहरू कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गर्ने गरिन्छ ?	०-१	१	अनुगमन तथा मूल्याङ्कनबाट सिकेका पाठहरू कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गर्ने गरिएको छ ।	अनुगमन तथा मूल्याङ्कनबाट सिकेका केही पाठहरू कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गर्ने गरिएको छ ।	अनुगमन तथा मूल्याङ्कनबाट सिकेका पाठहरू कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गर्ने गरिएको छैन ।	अनुगमन तथा मूल्याङ्कनबाट सिकेका पाठहरू कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गरेको प्रमाण ।
९ ७	समन्वय र सम्बन्ध बिस्तार	४	५.५.१	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरूले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने गरे । नगरेको ?	०-१	१	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरूले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरूले तय गरेका केही नीति, कानून तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयनमा मात्र सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरूले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने नगरेको ।	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरूले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गरेको प्रमाण ।
९ ८			५.५.२	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच सञ्जाल बनी	०-१	०.५	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच बनेको सञ्जालमा	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच बनेको	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच बनेको सञ्जालमा	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच बनेको सञ्जाल मा कार्यगत छलफल तथा यस क्षेत्रको विकासको लागि कार्य गरेको प्रमाणित हुने बैठकका निर्णयपुस्तिका तथा निर्णय ।

				कार्यगतछलफल तथा यस क्षेत्रको विकासको लागि नियमितरूपमा कार्य हुने गरे । नगरेको ?			कार्यगतछलफल तथा यस क्षेत्रको विकासको लागि नियमितरूपमा कार्य हुने गरेको ।	सञ्जालमाआकलझुक ल कार्यगतछलफल तथा यस क्षेत्रको विकासको लागि बेलाबेलामा कार्य हुने गरेको ।	कार्यगतछलफल तथा यस क्षेत्रको विकासको लागि कार्य हुने नगरेको ।	
९ ९			५	लैङ्गिक समानतातथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकासतालिमहरू प्रदान गर्ने गरे । नगरेको ?	०-१	१	लैङ्गिक समानतातथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकासतालिमहरू प्रदान गर्ने गरेको ।	लैङ्गिक समानतातथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का केहीप्रतिनिधिलाई मात्रलैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकासतालिम दिने कार्यक्रम रहेको ।	लैङ्गिक समानतातथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकासतालिमहरू प्रदान गर्ने नगरे ।	लैङ्गिक समानतातथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकासतालिम प्रदान गरेको कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति ।

[illegible]

प्रदेश सरकार
मुकयमनित्र तथा मन्त्रिमण्डल कार्यालय
तुमिबनि मुशासन केन्द्र, नेपालगंज बाके
स्थानीय तहको नैजिक समानता तथा सामाजिक समताशीकण परिक्षण सम्बन्धी कार्यशाला
मिति: २०७२ २८५ ३०७२
स्थान: कैलेशापुर जंग. फा. ६५५५ ६५५५

[illegible]

(ग) कार्यक्रमका तस्बिरहरु

